

Stichting
Pensioenfonds
Capgemini Nederland

Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland
Reykjavikplein 1
3543 KA Utrecht

Ingeschreven in het Handelsregister van
de Kamer van Koophandel onder nummer 41184467

Verslag over het boekjaar
1-1-2020 t/m 31-12-2020

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
1. Over het fonds	9
2. Beleid van het fonds	12
3. Het (Financieel) beleid	28
4. Toekomst	38
Toezicht & verantwoording	
Verslag visitatiecommissie	39
Reactie bestuur	40
Verslag Verantwoordingsorgaan	
Verslag Verantwoordingsorgaan	41
Reactie bestuur	44
Jaarrekening	
Balans per 31 december	46
Staat van baten en lasten	48
Kasstroomoverzicht	50
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	51
Toelichting op de balans per 31 december	56
Gebeurtenissen na balansdatum	67
Toelichting op de staat van baten en lasten	69
Risicoparagraaf	76
Overige gegevens	
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	85
Actuariële verklaring	86
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	88

Bijlagen

Bijlage 1: Verloop verzekerdenbestand	99
Bijlage 2: Personalia en organisatie pensioenfonds	100
Bijlage 3: Betrokken partijen	103
Bijlage 4: Naleving Code Pensioenfondsen	105
Bijlage 5: Begrippenlijst	106

Voorwoord

Het jaar 2020 is een heel ander jaar geworden dan we vooraf gedacht hadden! In januari dachten we nog dat corona iets was dat alleen in verre buitenlandse voorkwam, in februari bleek het toch dreigender te zijn en in maart bereikte het virus ook Nederland. In snel tempo moesten we allemaal zoveel mogelijk thuis gaan werken. Dat is gedurende het jaar een paar keer enigszins versoepeld, maar helaas moesten deze versoepelingen weer teruggedraaid worden. Dit heeft grote impact gehad, en het heeft nog steeds impact. Iedereen kent in zijn omgeving mensen die besmet zijn met het virus. We hebben van nabij mee kunnen maken wat het teweeg kan brengen. Zelf ervaar ik maanden later nog de gevolgen van een besmetting.

Ook het pensioenfonds ondervindt de effecten. Zowel het bestuur als de partners aan wie wij werkzaamheden hebben uitbesteed, moesten zeer snel overschakelen naar werken op afstand. Wij hebben in een vroeg stadium een 'Taskforce Covid-19' ingericht, een klein team van drie bestuursleden waarin alle bestuurlijke commissie vertegenwoordigd waren. Deze taskforce heeft kort-cyclisch met alle partijen gesproken over de manier waarop de processen verlopen, die zij namens ons uitvoeren. De taskforce hield de andere bestuursleden tussentijds op de hoogte en bracht op iedere bestuursvergadering verslag uit. In het najaar konden wij concluderen dat alle processen goed verlopen en dat de 'normale' procedures doeltreffend zijn om onze verantwoordelijkheid als bestuur te kunnen uitoefenen, zodat we de taskforce konden opheffen.

Ik ben blij dat wij snel en adequaat konden reageren en dat wij in de soms hectische omstandigheden goed 'in control' zijn gebleven. Onze procedures en onze flexibiliteit zijn op de proef gesteld, en hebben deze proef goed doorstaan.

Onze jaarlijkse deelnemersbijeenkomst kon helaas niet op de geplande manier plaatsvinden. Ik vind dit altijd stimulerende ontmoetingen, waar we echt ervaren dat wij een pensioenfonds zijn van de deelnemers, voor de deelnemers en door de deelnemers. In mijn optimisme dacht ik eerst dat we na een paar maanden uitstel wel weer in normaal vaarwater zouden komen. Maar in september moesten we constateren dat een fysieke bijeenkomst niet haalbaar was. De communicatiecommissie heeft toen op het laatste moment alles weten om te zetten naar een online bijeenkomst, waar we gelukkig veel deelnemers, ex-deelnemers en gepensioneerden mochten begroeten. De opkomst was zelfs groter dan ooit tevoren!

Op het moment van schrijven ziet het ernaar uit dat de deelnemersbijeenkomst in 2021 opnieuw online zal plaatsvinden. Gelukkig hebben we nu ruime ervaring hoe we op afstand toch goed met elkaar verbonden kunnen zijn. Degenen die niet aan de deelnemersbijeenkomst kunnen deelnemen, wijs ik op ons spreekuur en op de mogelijkheid om via mail contact met het bestuur op te nemen.

Mijn medebestuursleden en de leden van het Verantwoordingsorgaan bedank ik voor hun flexibiliteit en hun niet aflatende inzet en voor de constructieve samenwerking. Alle andere betrokkenen bij ons pensioenfonds dank ik hartelijk voor hun bijdragen in het afgelopen jaar.

Bert Holsappel
Voorzitter

Meerjarenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantallen					
Deelnemers	3.866	3.943	3.887	3.673	3.705
Gewezen deelnemers	9.141	8.961	8.346	7.926	7.432
Pensioengerechtigden	1.064	949	873	772	710
Totaal	14.071	13.853	13.106	12.371	11.847
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	852.954	775.711 ¹⁾	655.467	631.958	646.961
Technische voorzieningen voor risico deelnemers	259.053	213.306 ¹⁾	154.302	140.758	120.498
Reserves					
Algemene reserve	-26.586	-34.604	-37.912	-6.340	-38.216
Bijdragen van werkgevers en werknemers ²⁾	26.078	26.290	25.377	25.126	24.833
Pensioenuitkeringen	8.139	7.266	6.570	6.007	5.215
Beleggingen:					
Belegd vermogen voor risico pensioenfonds	840.200	738.724 ¹⁾	613.669	621.338	601.219
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	101.261	124.807	-7.833	18.047	61.277
Return o.b.v. total return	13,93%	20,52%	-1,14%	3,14%	11,45%
Beleggingen voor risico deelnemers	259.053	213.306 ³⁾	154.302	140.758	120.498
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	23.703	29.101	-2.802	3.418	6.654
Beleggingsrendement voor risico deelnemers	10,90%	18,20%	-1,80%	2,62%	6,17%

1) Vergelijkend cijfer aangepast als gevolg van de overheveling van variabel pensioen van risico fonds naar risico deelnemers.

2) Inclusief bijdragen voor risico deelnemers (voorheen premies pensioenspaarkapitalen).

3) Vergelijkend cijfer aangepast als gevolg van de overheveling van variabel pensioen van risico fonds naar risico deelnemers.

	2020	2019	2018	2017	2016
Pensioenvermogen	1.085.421	942.912	772.021	766.376	729.243
Dekkingsgraad	97,6%	96,5%	95,3%	99,2%	95,0%
Beleidsdekkingsgraad	92,7%	95,2%	98,5%	98,0%	92,2%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	103,3%	103,4%	103,5%	103,5%	103,6%
Vereiste dekkingsgraad	110,4%	110,9%	112,4%	112,5%	112,1%
Totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten	1.588	1.226	1.157	1.498	1.252
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro)	322	251	243	337	284
Kosten vermogensbeheer	1.939	1.705	1.930	2.463	2.452
Transactiekosten	962	587	642	471	538
Totale kosten vermogensbeheer	2.901	2.292	2.572	2.934	2.990
Kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,25%	0,24%	0,41%	0,48%	0,49%
Transactiekosten in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,12%	0,08%	0,10%	0,08%	0,09%
Totale kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,37%	0,32%	0,51%	0,56%	0,58%

Bestuursverslag

1. Over het fonds

1.1 Algemene informatie

Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland is een ondernemingspensioenfonds dat is gevestigd te Utrecht. De volgende ondernemingen zijn bij het fonds aangesloten.

- Capgemini N.V. met de navolgende gelieerde ondernemingen:
 - Capgemini Nederland B.V.
 - Capgemini Sourcing B.V.
 - Capgemini Educational Services B.V.

Om het verslag beter leesbaar te maken, is een begrippenlijst opgenomen (bijlage 5). Daar waar woorden zijn onderstreept, vindt u een nadere uitleg in die begrippenlijst.

1.2 Missie, visie en strategie

De missie, visie en strategie van het fonds luidt als volgt:

Missie

Het pensioenfonds heeft als missie het verzorgen van oudedagsvoorzieningen aan personen die een arbeidsverband met Capgemini Nederland hebben of gehad hebben, alsmede nabestaandenvoorzieningen voor hun achtergebleven partners en wezen.

Om deze missie te kunnen realiseren, verkrijgt het fonds de daartoe benodigde middelen door inbreng van deelnemers en door het creëren van rendement en beheert deze zo goed mogelijk.

Visie

Het pensioenfonds is een fonds voor de deelnemers en van de deelnemers. Het fonds zal de wensen en beperkingen ten aanzien van de pensioenvoorzieningen, indien die in de tijd in de onderneming wijzigen, volgen. Het fonds volgt de afspraken die sociale partners maken ten aanzien van toekomstige opbouw en beschermt de rechten die in het verleden zijn opgebouwd. Het pensioenfonds zal tegen zo laag mogelijke kosten de aanwezige middelen beheren en streeft daarbij naar een acceptabel rendement. Het fonds probeert de pensioenvoorziening van Capgemini Nederland aantrekkelijk te houden als arbeidsvoorwaarde.

Strategie

De pensioenregeling van het pensioenfonds zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren, conform de afspraken met sociale partners. Hierbij worden de opgebouwde rechten van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden beschermd en opgebouwde kapitalen adequaat beheerd. Tevens staat goede serviceverlening richting (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hoog in het vaandel. Bij de uitvoering handelt het pensioenfonds binnen de kaders van de statuten en geldende wet - en regelgeving en neemt zij de zorgplicht naar alle belanghebbenden in acht.

1.3 De organisatie van het fonds

Hierna wordt de organisatie van ons pensioenfonds beschreven. Voor personalia en een schematisch overzicht van de organisatie van het fonds wordt verwezen naar bijlage 2.

1.3.1 Het bestuur

Het bestuur is paritair –op voet van gelijkwaardigheid– samengesteld en bestaat uit 7 bestuursleden.

De samenstelling is als volgt:

- 1 vertegenwoordiger voorgedragen door de werkgever;
- 2 vertegenwoordigers voorgedragen door de OR;
- 2 vertegenwoordigers gekozen door de deelnemers;
- 1 vertegenwoordiger gekozen door de gewezen deelnemers;
- 1 vertegenwoordiger gekozen door de gepensioneerden.

Het bestuur heeft in 2020 zevenmaal vergaderd en viermaal met het verantwoordingsorgaan overlegd. Daarnaast heeft het bestuur vijfmaal informeel besprekingen gehouden over actuele thema's.

1.3.2 Het verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop dit beleid is uitgevoerd. Daarnaast wordt het verantwoordingsorgaan betrokken bij beleidsvoorbereidende discussies met het bestuur. Het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigt alle belanghebbenden van het fonds en bestaat uit 4 leden. De samenstelling is als volgt:

- 1 vertegenwoordiger namens de werkgever;
- 1 vertegenwoordiger gekozen door de deelnemers;
- 1 vertegenwoordiger gekozen door de gewezen deelnemers;
- 1 vertegenwoordiger gekozen door de gepensioneerden.

In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van het door het bestuur in 2020 gevoerde beleid. En is de reactie van het bestuur bij de bevindingen van het verantwoordingsorgaan opgenomen.

1.3.3 Sleutelfunctiehouders

Sinds 13 januari 2019 zijn de wijzigingen in de Pensioenwet uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II (Institutions for Occupational Retirement Provision) effectief. Het doel van IORP II is het bevorderen van de verdere harmonisatie van pensioenen in de Europese Unie. In het kader van de IORP II richtlijn dient het bestuur sleutelfunctiehouders en sleutelfunctie vervullers te benoemen voor risicomanagement, interne audit en actuariaat.

Het fonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht:

<i>Sleutelfunctie</i>	<i>Houder sleutelfunctie</i>	<i>Operationele invulling</i>
Risicobeheerfunctie	Externe partij ¹⁾	IRM Commissie ¹⁾
Actuariële functie	Certificerend actuaris	Certificerend actuaris
Interne auditfunctie	Bestuurslid	Externe partij

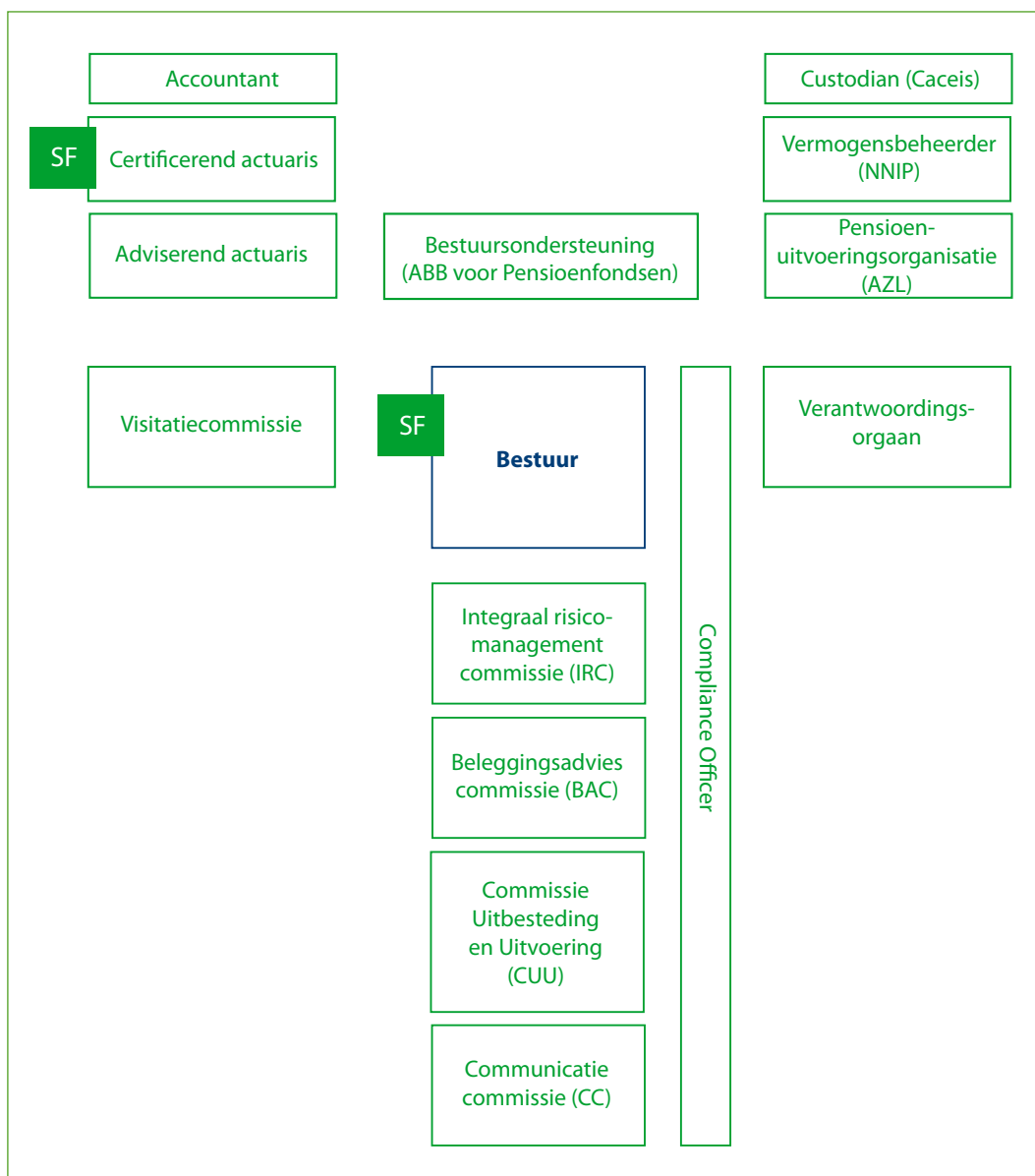
1) In 2021 hebben wij op basis van nieuwe inzichten besloten de risicobeheerfunctie niet onder te brengen bij een bestuurslid, zoals eerder de bedoeling was. Er wordt onderzoek verricht op welke wijze en onder welke voorwaarden deze functie en de operationele invulling bij een externe partij kan worden ondergebracht. Wij gaan ervanuit uit dat dit traject in het 3de kwartaal van 2021 volledig kan worden afgerond.

1.3.4 Visitatiecommissie

Het intern toezicht binnen het fonds wordt ingevuld door een visitatiecommissie die bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen. De visitatiecommissie beoordeelt ieder jaar het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De leden van de visitatiecommissie worden door het bestuur benoemt op binnende voordracht van het verantwoordingsorgaan en worden ieder jaar voor de periode van de visitatie benoemt. De samenstelling van de visitatiecommissie is opgenomen in bijlage 2.

1.3.5 Bestuursmodel en governance

Schematisch ziet de governance van het fonds er als volgt uit:

Het bestuur werkt met een commissie structuur, waarbij de bestuursleden deelnemen in één of meer commissies. Elke commissie heeft eigen taken en verantwoordelijkheden en wordt voorgezeten door een bestuurslid.

De commissies zijn:

- Integraal risicomanagementcommissie (IRC),
- Beleggingsadviescommissie (BAC),
- Commissie uitbesteding en uitvoering (CUU),
- Communicatie commissie (CC).

In bijlage 2 is informatie opgenomen over de invulling van de commissies en de taken en verantwoordelijkheden van de betreffende commissie.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de bij het fonds betrokken partijen die in bovenstaand overzicht zijn opgenomen. Hierbij wordt tevens aangegeven op welke wijze de partijen betrokken zijn bij het fonds.

2. Beleid van het fonds

2.1.1 Algemeen

In deze paragraaf leggen wij verantwoording af over de belangrijkste ontwikkelingen van 2020 binnen het fonds. Mogelijk treft u deze informatie, in het kader van leesbaarheid en volledigheid, op meerder plekken binnen dit bestuursverslag aan.

2.1.2 Toezicht DNB-AFM

Er zijn twee toezichthouders die, vanuit de overheid, toezicht houden op ons fonds, namelijk de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Nederlandsche Bank (DNB).

De AFM houdt toezicht op de informatie die wij verstrekken. Dat kan worden aangeduid als het gedragstoezicht met name op het gebied van voorlichting. De verstrekte informatie moet tijdig, duidelijk en correct zijn.

DNB is belast met het prudentieel toezicht en houdt toezicht op de financiële positie van ons fonds. Doel van het toezicht is bij te dragen aan de financiële stabiliteit van de financiële sector. Zo informeren wij DNB periodiek over de dekkingsgraad en de financiële positie van het fonds. Daarnaast dienen wij DNB op de hoogte te stellen van wijzingen in de statuten, reglementen en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). DNB toetst eveneens de (her) benoemingen van bestuurders en sleutelfunctiehouders.

AFM

In september 2020 heeft een delegatie van het bestuur gesproken met de AFM. Het gespreksonderwerp was het variabel pensioen. Dit gesprek was reeds in het voorjaar aangekondigd door de AFM. Mede op basis van dit gesprek voeren wij in 2021 een aantal wijzigingen door in de communicatie over variabel pensioen. Zo zullen de brieven over de jaarlijkse aanpassing van het variabel pensioen eerder worden verstuurd. Daarnaast wordt het nominale bruto pensioenbedrag in de brief opgenomen, zodat het duidelijker wordt wat de aanpassing van het pensioen betekent in euro's.

DNB

Ook hebben wij in september 2020 het jaarlijkse relatiegesprek met de toezichthouder van DNB gehad. Doel van het jaarlijkse gesprek is dat wij met DNB kunnen delen waar het fonds mee bezig is en dat DNB kan delen hoe het vanuit de divisie toezicht naar het fonds kijkt. Het was een constructief overleg waarin onder meer de COVID-19 crisis, ESG-beleid van het fonds, en de toezichtsagenda van DNB zijn besproken. In de toezichtsagenda worden de hoofdthema's van het toezicht benoemd.

In 2020 is door AFM en DNB geen dwangsom of boete opgelegd, geen aanwijzing gegeven als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet en is geen bewindvoerder aangesteld als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet.

2.1.3 Regelgeving

Pensioenakkoord

In juni 2019 is na jarenlang onderhandelen door sociale partners een principeakkoord bereikt voor een nieuw pensioenstelsel in Nederland. Als bestuur hebben we in 2020 een kennissessie georganiseerd, waarbij de inhoud van het akkoord is besproken. Duidelijk is dat er in de toekomst keuzes moeten worden gemaakt, uiteindelijk door het fonds maar allereerst door de aangesloten ondernemingen (in samenspraak met de ondernemingsraad). Echter voordat deze keuzes kunnen worden gemaakt, zal het pensioenakkoord eerst in wetgeving moeten worden uitgewerkt. We blijven de uitwerking van het akkoord en de wetgeving nauwlettend volgen en komen in actie zodra er meer duidelijkheid is en de werkgever en ondernemingsraad belangrijke keuzes hebben gemaakt.

Onderdeel van het pensioenakkoord is ook de aanpassing van de AOW-leeftijden. De AOW-leeftijd is tijdelijk bevroren en gaat daarna minder snel omhoog. Deze aanpassing is verwerkt in de administratie van het fonds.

Vrijstellingsregeling 2021

In november 2019 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid besloten om pensioenfondsden die een te lage dekkingsgraad hebben, onder voorwaarden langer de tijd te geven om te voldoen aan de gestelde financiële eisen. Met deze maatregel werd voorkomen dat een groot aantal pensioenfondsden in 2020 kortingen moest doorvoeren. De dekkingsgraad moest per 31 december 2019 minimaal 90% zijn om de pensioenaanspraken en -rechten niet direct te hoeven korten. De dekkingsgraad van ons fonds was per 31 december 2019 95,2% en daarmee hoger dan 90% en ook uit het herstelplan bleek dat korting niet noodzakelijk was.

Wij hebben besloten om in 2021 gebruik te maken van deze vrijstellingsmogelijkheid. De overwegingen, die mede ten grondslag liggen aan het besluit tot niet-korten door gebruik te maken van de vrijstellingsregeling, kunnen als volgt worden weergegeven:

- Voor nog niet pensioengerechtigde geldt dat een korting niet direct gevolgen heeft voor het inkomen, terwijl voor pensioengerechtigden geldt dat zij wel direct de gevolgen merken op het inkomen. Hieruit volgt dat de pensioengerechtigde op korte termijn meer wordt geraakt door het korten dan de nog niet pensioengerechtigde. Dit geldt in steeds mindere mate naarmate de nog niet pensioengerechtigde korter voor de pensioendatum staat.
- De totale omvang van de pensioenuitkeringen is relatief gering (circa € 8.139K per jaar). Een korting doorvoeren zou door de pensioengerechtigden als zware maatregel kunnen worden ervaren, terwijl het positieve effect op de dekkingsgraad vanuit de korting voor deze groep beperkt is.
- Wij hebben in 2019 besloten om kortingen zo laat als mogelijk door te voeren. Hieronder wordt mede verstaan het besluit om niet te korten, zolang dat volgens de regels niet nodig is. Het verlagen van pensioenen is immers een laatste redmiddel. De vrijstellingsregeling geeft de mogelijkheid om het korten uit te stellen.
- Op basis van het herstelplan wordt eind 2025 een dekkingsgraad verwacht die ruim hoger ligt dan 95%. Uitstel van het korten geeft dus een kans dat een toekomstige korting lager is of zelfs niet hoeft te worden doorgevoerd.
- Door gebruik te maken van de vrijstellingsregeling wordt aangesloten het door ons geformuleerde beleid om korten zolang mogelijk uit te stellen en bij de rest van de pensioensector.

Samengevat kan worden gesteld dat indien tot korten zou worden besloten de pensioengerechtigden naar onze mening onevenwichtig worden geraakt. Daarnaast zou het thans korten in strijd zijn met het door ons geformuleerde beleid dat er niet gekort wordt, zolang dat volgens de regels niet nodig is.

Alles afwegende zijn wij van mening dat het besluit om nu niet tot korting over te gaan evenwichtig is. Door dit besluit is er geen sprake van het korten op korte termijn, maar geven we nadrukkelijk aan dat de kans blijft bestaan dat de pensioenaanspraken en -rechten de komende jaren moeten worden gekort.

Overigens heeft bovenstaande geen betrekking op deelnemers die na 1 januari 2016 tot de pensioenregeling zijn toegetreden. Deze deelnemers hebben alleen pensioenrechten uit hoofde van de premieregeling (zie 2.3).

2.1.4 Bestuurlijke ontwikkelingen

Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de bezetting van het bestuur in 2020. Wel heeft herbenoeming plaatsgevonden van de heer Van Hensbergen en de heer Holsappel.

2.1.5 Belangrijke ontwikkelingen in 2020

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen van 2020 binnen het fonds beschreven.

COVID-19 virus

Eind 2019 stak het COVID-19 virus de kop op in China. In februari 2020 werd Nederland met de eerste besmetting geconfronteerd en halverwege maart 2020 ging Nederland in een gedeeltelijke lock down. In heel Europa werden maatregelen getroffen om verdere verspreiding van het virus te voorkomen.

Om de gevolgen voor het fonds en alle belanghebbenden in kaart te brengen hebben wij een COVID-19 taskforce ingesteld. Deze taskforce heeft in beeld gebracht welke impact het virus heeft op de continuïteit van het fonds, zowel op de bestuurlijke processen als voor de uitvoering van de kritieke pensioenadministratieprocessen en vermogensbeheerprocessen alsmede welke risico's kunnen ontstaan. Hierbij is op regelmatige basis contact gezocht met de uitbestedingspartners om te bezien of er bij hen sprake was van risico's die de continuïteit van de uitvoering in gevaar zouden kunnen brengen.

Op basis van de inventarisatie die door de taskforce is gemaakt, hebben wij geconcludeerd dat het fonds in control is over de uitbestedingen en ook in control is over de eigen bedrijfsvoering.

Omdat de situatie stabiel bleef hebben we besloten om in het derde kwartaal de taskforce op te heffen. Wij blijven de zaak monitoren.

Het COVID-19 virus heeft geleid tot een forse daling van de beurzen wat ook effect heeft voor het vermogen van het fonds. Gelukkig hebben de beurzen zich in de tweede helft van het jaar aardig hersteld. In de paragraaf beleggingsbeleid wordt meer informatie verstrekt over de ontwikkeling van het vermogen van het fonds.

Klachten- en geschillenregeling

Het bestuur en het verantwoordingsorgaan hebben in 2020 samengewerkt aan een nieuwe versie van de klachten- en geschillenregeling. In deze regeling wordt aangegeven op welke wijze een klacht of een verschil over de inhoud van de pensioenregeling of over de uitvoering van de regeling door ons wordt behandeld.

Het verantwoordingsorgaan heeft een eerste versie hiervoor opgeleverd aan het bestuur en het bestuur is hier verder mee aan de slag gegaan. De nieuwe versie van de klachten- en geschillenregeling is in het tweede kwartaal van 2020 op de website van het fonds is gepubliceerd.

Selectie ALM (Asset-Liability Management) partij

Verderop in dit jaarverslag (paragraaf vermogensbeheer) wordt toegelicht dat het bestuur in 2020 twee ALM-studies gedaan heeft. Eén voor de beschikbare premieregeling en één voor de uitkeringsregeling. Voor ons is deze studie een belangrijk hulpmiddel voor het bepalen van haar beleid. LCP (Lane Clark & Peacock) heeft het bestuur ondersteund bij de studies.

Inrichting IORP II

Het bestuur is in 2019 begonnen met de implementatie van IORP II en is hiermee verder gegaan in 2020. De taken- en verantwoordelijkheden van de sleutelfunctiehouders en -vervullers, evenals de rapportage- en escalatielijnen zijn vastgelegd in de beleidsdocumenten 'algemene governance' en 'integraal risicomanagement' van het fonds.

De sleutelfunctiehouders rapporteren naar eigen inzicht en bevindingen. Taken en werkzaamheden, die liggen bij de uitbestedingspartijen, worden aldaar bewaakt volgens afgesproken normen. De tweede lijn ligt bij de bestuurlijke commissies: zij monitoren de rapportages en adviseren het bestuur hierover.

Door de SFH actuaariaat zijn in 2020 aanvullende controles gedaan conform de IORP II richtlijn. Hierover werd ieder kwartaal verslag gedaan. De aandachtspunten die uit de rapportage naar voren zijn gekomen, worden door ons opgepakt.

In 2020 is een interne audit meerjarenplan opgesteld en is besloten om twee audits uit te voeren. De eerste audit heeft betrekking op de juistheid van de AOW-leeftijd binnen de pensioenadministratie. Voor deze audit is mede gekozen vanwege de aanpassing van de AOW-leeftijd in het kader van het pensioenakkoord. De audit is lopende en zal in de eerste helft van 2021 worden afgerond. Daarnaast zal een audit worden gestart die betrekking heeft op datakwaliteit en interfaces. In 2021 staan verdere audits op het gebied van uitbestedingsbeleid, vermogensbeheer en pensioenbeheer gepland.

Zelfevaluatie

Op grond van de Code Pensioenfondsen dienen wij jaarlijks een zelfevaluatie uit te voeren, waarbij eens per twee jaar de evaluatie onder externe begeleiding plaatsvindt. Het bestuur heeft begin 2020 haar eigen functioneren geëvalueerd, waarbij in een workshop onder externe begeleiding onder andere is gesproken over rolverdeling, samenwerking, cultuur en gedrag binnen het bestuur.

Aanpassing actuariële grondslagen

Het bestuur heeft in 2020 besloten twee actuariële grondslagen te herijken. Het herijken van deze grondslagen is van belang om de verplichtingen van het fonds op prudente wijze vast te stellen. De nieuw gepubliceerde Prognosetafel AG2020 is toegepast en de ervaringssterfte is na onderzoek aangepast. De aanpassingen zorgen voor een lichte stijging van de dekkingsgraad.

Opvolging aanbevelingen vanuit het jaarverslag 2019

Naar aanleiding van hun controle op of beoordeling van het jaarwerk 2019 zijn door de certifierend actuaaris, de accountant, het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen van de bovengenoemde partijen zijn door ons opgepakt en de opvolging van de aanbevelingen is schriftelijk vastgelegd en gedeeld met deze partijen.

2.2. Goed pensioenfondsbestuur

Wij hanteren de principes van goed pensioenfondsbestuur zoals die zijn voorgeschreven in de Code Pensioenfondsen. De Code wordt gebruikt als leidraad, maar laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur.

2.2.1 Code pensioenfondsen

De code Pensioenfondsen is de invulling van de in de wet genoemde principes voor goed pensioenfondsbestuur. Op onderdelen kan en mag een andere invulling gegeven worden op basis van het uitgangspunt: pas toe of leg uit (comply or explain). Wij zijn van mening dat het bestuur in 2020 gehandeld heeft in de geest van de Code Pensioenfondsen. Wij nemen de code serieus en hebben daarom een analyse per norm gedaan. In bijlage 3 gaan we in op de normen en geven een toelichting op de normen waar wordt afgeweken van de Code Pensioenfondsen.

2.2.2 Deskundigheid en deskundigheidsbevordering

Om de kennis en kunde op het gewenste niveau te houden volgen wij regelmatig opleidingen, seminars en kennissessies. Hierdoor is ook in 2020 de kennis en kunde op het gewenste niveau gebleven om ons fonds goed te kunnen besturen.

2.2.3 Naleving gedragscode

Het pensioenfonds heeft een eigen gedragscode die in 2017 door het bestuur is vastgesteld. Net als in voorgaande jaren hebben het bestuur en de leden van het verantwoordingsorgaan schriftelijk verklaard dat zij de gedragscode in het afgelopen jaar hebben nageleefd en alle verplichtingen uit hoofde van de gedragscode zijn nagekomen.

Aan het begin van iedere bestuursvergadering wordt melding gemaakt van uitnodigingen en cadeaus die men heeft ontvangen en wordt dit vastgelegd in de notulen. Het aantal ontvangen uitnodigingen en cadeaus was afgelopen jaar zeer gering.

De compliance officer heeft een geactualiseerde lijst met nevenfuncties van de bestuurders ontvangen. De lijst geeft geen reden tot zorg en er is geen indicatie van belangenverstrengeling.

Binnen het bestuur is een hoge mate van alertheid op eventuele belangenverstrengeling van bestuursleden die tevens een interne rol binnen Capgemini vervullen en daar waar men twijfelt worden maatregelen getroffen dan wel de compliance officer om advies gevraagd.

In het afgelopen jaar zijn geen incidenten gemeld en de compliance officer heeft geen reden om aan te nemen dat incidenten hebben plaatsgevonden.

2.2.3 Klachten en geschillen

Het fonds heeft een klachten- en geschillenregeling om een correcte afhandeling van klachten en een evenwichtige behandeling van geschillen te waarborgen. In 2020 zijn geen formele klachten ingediend.

2.3. Pensioenregelingen

Het fonds voert twee verschillende pensioenregelingen uit. De uitkeringsregeling is van toepassing over de periode tot 2016 en de premieregeling vanaf 2016.

Uitkeringsregeling: opbouw tot 2016

Voor deze regeling werd door het fonds een premie ontvangen, waarvoor de deelnemer een pensioentoezegging kreeg. Vanaf 2016 worden er geen nieuwe pensioenrechten meer opgebouwd binnen deze regeling. Wij ontvangen vanaf 2016 geen premie meer.

Premieregeling: opbouw vanaf 2016

Het fonds voert de premieregeling van Capgemini Nederland uit. De regeling is modulair opgebouwd en biedt de deelnemers een levenslang ouderdomspensioen vanaf AOW-leeftijd en gedurende het deelnemerschap een partner- en wezenpensioen op risicobasis. De regeling bestaat uit de volgende modules:

- **Premieregeling**

Sinds 2016 vindt de volledige pensioenopbouw plaats binnen de premieregeling. Deze regeling heeft het karakter van een premieovereenkomst. Hierbij wordt een premie beschikbaar gesteld. De premie is een percentage van het salarisdeel boven de franchise, tot aan maximaal € 110.111 (2020, dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd). Het percentage is leeftijdsafhankelijk. De premie wordt belegd in één of meerdere beleggingsfondsen. Op de pensioendatum wordt het aldus opgebouwde kapitaal aangewend voor de aankoop van een levenslang variabel ouderdomspensioen, eventueel gecombineerd met een partnerpensioen.

– Vrijwillige regeling

Als aanvulling op de pensioenopbouw in de premieregeling wordt de deelnemers de mogelijkheid geboden om door middel van vrijwillige stortingen extra pensioen te verwerven. De hoogte van de stortingen is gemaximeerd volgens een door het bestuur vastgestelde richtlijn. De maximale storting wordt uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag en is leeftijdsafhankelijk. De vrijwillige regeling heeft eveneens het karakter van een premieovereenkomst.

– Nabestaandenvoorziening

De nabestaandenvoorziening kent het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Het verzekerde partnerpensioen is gelijk aan 1,099% van de laatst vastgestelde grondslag (tot een salaris van € 110.111) vermenigvuldigd met het maximaal aantal te bereiken deelnemersjaren. Tot 2015 gold een percentage van 1,225% van de grondslag. Het maximaal aantal deelnemersjaren is gelijk aan het aantal deelnemersjaren dat de deelnemer zou kunnen bereiken vanaf de datum van aanvang van het deelnemerschap tot aan de AOW-datum met een maximum van 40 jaar. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het vastgestelde partnerpensioen.

– Aankoop pensioen uit premieregeling en vrijwillige regeling

Bij de omzetting van kapitaal uit de premieregeling en de vrijwillige regeling naar pensioenaanspraken worden omzettingfactoren gebruikt, zoals vermeld in het factorenreglement 2020. De methodiek en de factoren worden regelmatig geëvalueerd.

– Overgangsbepalingen

In de regeling is een aantal overgangsbepalingen opgenomen die waarborgen dat de in de oude regelingen opgebouwde aanspraken als premievrije rechten voor de deelnemers worden meegenomen in de nieuwe regeling.

De belangrijkste kenmerken van de regeling zijn als volgt:

2020

Pensioensysteem	Beschikbare premie
Minimum toetredingsleeftijd	Geen
Pensioenleeftijd	AOW-leeftijd
Franchise	€ 13.118
Partnerpensioen	1,099%

2.4. Beleggingsbeleid

Het fonds voert twee pensioenregelingen uit waarbij voor beide regelingen kapitalen worden belegd. Onze investeringsprincipes zijn voor beide regelingen hetzelfde, maar in het beleid en de verdere uitwerking zitten verschillen.

2.4.1 Investeringsprincipes

Ons beleggingsbeleid is gebaseerd op investeringsprincipes. Wij hebben deze principes opgesteld om sturing te geven aan de beleggingsstrategie en de implementatie daarvan in het beleggingsbeleid.

Onze investeringsprincipes zijn:

1. Het pensioenfonds belegt alleen in categorieën waarvan het de risico's kan beoordelen;
2. Het pensioenfonds is een lange termijn belegger;
3. Diversificatie is van belang;
4. Risico vereist een extra rendement;
5. Het pensioenfonds belegt passief tenzij;
6. Het pensioenfonds gebruikt derivaten alleen om risico's te beheersen;

7. Uitbesteding is noodzakelijk;
8. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) dient een plaats te hebben in het beleggingsbeleid binnen de praktische mogelijkheden welke daarvoor beschikbaar zijn.

Onze investeringsprincipes zijn in 2020 niet gewijzigd.

2.4.2 Beleggingsbeleid en jaarplan uitkeringsregeling 2020

Het beleggingsbeleid voor de uitkeringsregeling is in 2020 gewijzigd. Eind 2019 hebben we op basis van de resultaten van de jaarlijkse SAA-studie (Strategische Asset Allocatie) besloten in hypotheek te gaan beleggen. Deze beleggingscategorie past goed in de matchingsportefeuille en levert een hoger rendement dan staatsobligaties bij een aanvaardbaar risico. In het najaar van 2020 hebben de daadwerkelijke beleggingen in hypotheek plaatsgevonden.

De uitbraak van de COVID-19 pandemie heeft wel geleid tot extra waakzaamheid, maar niet tot een aanpassing van het beleid.

In het derde kwartaal hebben we een ALM studie uitgevoerd met als doel te onderzoeken of het beleid op langere termijn (5 -15 jaar) nog past. Hierbij is het nieuwe pensioenakkoord in het achterhoofd gehouden. Het resultaat was dat er geen substantiële verbeteringen te implementeren zijn op de korte termijn. Het strategisch beleggingsbeleid is derhalve niet gewijzigd.

Strategische beleggingsportefeuille uitkeringsregeling 2020

Omdat ons fonds in herstel is, mag het risicoprofiel van de strategische beleggingsportefeuille niet hoger worden dan het risicoprofiel van de strategische mix van eind 2008, toen het fonds startte met herstellen.

Eind 2020 was de strategische beleggingsmix als volgt:

Beleggingscategorie (Strategische norm)	2020
Vastrentend	73,0%
Staatsobligaties	20,0%
Geldmarkt + swaps	15,0%
IG Bedrijfsobligaties	19,0%
Hypotheek	10,0%
Obligaties opkomende markten	5,0%
Senior Loans	4,0%
Aandelen	26,0%
Ontwikkelde markten	22,5%
Opkomende markten	3,5%
Alternatieve beleggingen	1,0%
Vastgoed	1,0%
Totaal	100,0%

Ten opzichte van 2019 is een strategische allocatie naar hypotheek gecreëerd ten koste van de allocatie naar de andere beleggingscategorieën in de vastrentende sfeer.

Feitelijke beleggingsportefeuille en rendement

In de uitkeringsregeling is in 2020 een rendement behaald van 14,0%. Het resultaat is een gevolg van:

- een forse daling van de marktrente, waardoor de vastrentende waarden meer waard zijn geworden en
- een stijging van de waarde van aandelen met ongeveer 13%.

Omdat door de forse rentedaling (gemiddeld 0,6%) onze verplichtingen ook flink zijn toegenomen, heeft dit per saldo geleid tot een 0,7% hogere dekkingsgraad.

In de volgende tabel wordt per beleggingscategorie het feitelijk aandeel in de beleggingsmix ultimo 2020 vergeleken met de strategische mix. Verder wordt het behaalde rendement waar mogelijk vergeleken met de benchmark. Alle rendementscijfers zijn na aftrek van kosten. Het rendement op hypotheek betreft een periode van ongeveer drie maanden.

Rendementen	Markt	Feitelijk	Norm	Portefeuille rendement	Benchmark rendement
	Waarde (x € 1 miljoen)				
Renteafdekking Portefeuille	515,5	61,7%	64,0%	17,4%	16,8%
Staatsobligaties	148,6	17,8%	20,0%	9,7%	n.v.t.
Hypotheek	78,6	9,4%	10,0%	2,6%	n.v.t.
IG Bedrijfsobligaties	156,1	18,7%	19,0%	5,3%	6,7%
(Bijdrage) Swaps	34,5	4,1%	15,0%	33,0%	n.v.t.
Geldmarktfonds	123,0	14,7%		-0,4%	-0,5%
Liquide middelen	-25,3	-3,0%		-0,5%	n.v.t.
Overige Vastrentende waarden	66,7	7,9%	8,0%	0,1%	-2,4%
Aandelen	250,2	29,9%	26,0%	13,4%	11,5%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	3,0	0,4%	1,0%	0,5%	0,5%
Totaal	835,4	100,0%	100,0%	14,0%	13,6%

Aandelen

De aandelenportefeuille behaalde in 2020 een rendement van 13,4%, boven de benchmark van 11,5%. De aandelen zijn passief belegd. De reden dat aandelen beter gepresteerd hebben dan de benchmark, wat je niet zou verwachten bij passief beleggen, heeft de volgende oorzaken:

- Bij Ontwikkelde markten hebben wij de dividendbelasting kunnen terugvorderen, iets wat niet in de benchmark wordt meegenomen.
- Wij beleggen in passieve ESG fondsen, waarbij een deel van de markt wordt uitgesloten, terwijl de benchmark betrekking heeft op de totale markt. Afgelopen jaar hebben duurzame beleggingen beter gepresteerd.

Rendement Aandelen

	Portefeuille	Benchmark
Aandelen Ontwikkelde markten	13,9%	11,9%
Aandelen Opkomende markten	10,1%	8,5%
Totaal	13,4%	11,5%

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille bestaat uit twee delen:

1. De Matchingportefeuille ten behoeve van de renteafdekking;
2. De Returnportefeuille ten behoeve van het halen van extra rendement.

Met de matchingportefeuille beogen wij voor 50% van onze verplichtingen het renterisico af te dekken. Het renterisico is het risico dat het fonds niet kan voldoen aan de lange termijn verplichtingen. We doen dit met behulp van obligaties, hypotheek, geldmarktfondsen en derivaten. Doel is de waarde van de verplichtingen nauwgezet te volgen. Het rendement op dit gedeelte van het vermogen is niet belangrijk, zolang het de schommelingen van de verplichtingen maar volgt. Obligaties, waarvan de waarde in voldoende mate correleert met de waarde van de verplichtingen, komen in aanmerking om op te nemen in de matchingportefeuille. Dit betreft staatsobligaties en investment grade bedrijfsobligaties. Daarnaast beleggen wij sinds september ook in hypotheek. De waarde hiervan schommelt ook met de rente, net als staatsobligaties.

Omdat we de verplichtingen zo goed mogelijk willen volgen, wordt de benchmark gevormd door onze eigen verplichtingen. Als de verplichtingen 1% stijgen of dalen moet ook de matchingportefeuille 1% stijgen of dalen.

De matching portefeuille heeft per saldo een rendement gehaald van 17,4% hoger dan de benchmark van 16,8%.

Daarnaast wordt ook nog belegd in vastrentende waarden, welke geen onderdeel uitmaken van de matchingportefeuille, maar van de returnportefeuille. In deze categorieën zijn de rendementen wisselend geweest. Met name de obligaties voor opkomende landen in lokale valuta hebben een negatief rendement gehaald:

Vastrentende waarden - return

	Portefeuille	Benchmark
Senior Leningen	2,5%	-3,9%
Obligaties Opkomende Landen LC	-5,4%	-5,8%
Obligaties Opkomende Landen HC	2,1%	3,5%

Alternatieve beleggingen

Tot deze categorie behoren voor ons fonds de beleggingen in Vastgoed. De beleggingen waren voor het grootste deel ondergebracht bij fondsen met een beperkte levensduur. Deze fondsen hebben in de afgelopen jaren hun vastgoed verkocht en zijn opgeheven of bezig zichzelf op te heffen. Aangezien het bestuur besloten heeft niet in nieuw niet beursgenoteerd vastgoed te beleggen is het aandeel in vastgoed teruggelopen tot 0,4%. We beleggen alleen nog in een fonds dat investeert in Nederlandse huurwoningen. We zijn niet van plan om dit belang de komende tijd af te bouwen. Onze beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed haalden een rendement van 0,5%.

Valuta afdekking

Wij hebben als strategie valutarisico's die wij lopen af te dekken. In de matchingportefeuille doen we dit omdat we daarin geen risico's willen lopen. In de returnportefeuille dekken wij in principe het valutarisico af, maar er kunnen redenen zijn om dit minder of niet te doen, waarbij te denken valt aan de omvang van de valuta-exposure en de kosten van de valuta afdekking. Concreet komt dit erop neer dat voor de beleggingscategorieën Aandelen Opkomende markten, Obligaties Opkomende markten LC en Niet-Beursgenoteerd Vastgoed het valutarisico niet wordt afgedekt. Waar mogelijk dekken wij valutarisico's af door te beleggen in fondsen waarbinnen het valutarisico al wordt afgedekt (euro hedged).

2.4.3 Wijzigingen in 2021

Wij verwachten in 2021 geen grotere wijzigingen aan te brengen in de beleggingsportefeuille.

Tevens is het plan dan ook het beleggingsbeleid te implementeren. Dit is er mede van afhankelijk of we dit kostenefficiënt kunnen doen.

2.4.4 Maatschappelijk verantwoord beleggen en stemgedrag

Wij hebben in 2019 ons beleid met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) geherformuleerd. Wij zien het ontwikkelen van het MVB-beleid als een iteratief proces, waarvan het uiteindelijke eindpunt nog niet is bereikt. Onze visie is dat maatschappelijk verantwoordelijk beleggen bijdraagt aan onze lange termijn doelstelling.

De drie centrale factoren bij MVB zijn: milieu, sociaal en goed bestuur afgekort ESG. Binnen het ESG-raamwerk vinden wij alle drie de factoren belangrijk met een (lichte) voorkeur voor Environment (milieu).

Onze doelstelling is tweeledig:

1. Portefeuilledoelstelling: Wij willen rekening houden met MVB-maatstaven in de daadwerkelijke allocatie naar beleggingscategorieën, ondernemingen en landen. Wij streven ernaar dat de portefeuille een betere risico-rendementsverhouding kent dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met MVB-maatstaven.
2. Invloed doelstelling: Anderzijds willen wij invloed uitoefenen op de bedrijven waarin wij beleggen, waarbij we E-criteria het belangrijkste vinden.

Ad 1. Portefeuilledoelstelling

Bij de selectie van vermogensbeheerders is ESG één van de criteria. Wij kiezen bij voorkeur voor managers die de Principles for Responsible Investment (UN PRI) hebben ondertekend. Alle geselecteerde vermogensbeheerders, inclusief de fiduciair manager, hebben de UN PRI ondertekend.

Op dit moment worden ESG-criteria nog kwalitatief (beschrijvend) meegenomen, omdat wij van mening zijn dat het kwantitatief meten van de prestaties van ondernemingen op ESG gebied nog niet voldoende ontwikkeld is. Periodiek zullen wij onderzoeken of ons beleid op dit gebied bijgesteld kan worden. Daarop vooruitlopend hebben wij een Uitsluitingen beleid gedefinieerd (zie verderop). Wij vinden het belangrijk om het effect van de wijzigingen door het MVB-beleid inzichtelijk en meetbaar te maken. Daartoe laten wij de portefeuille periodiek scoren op ESG-criteria om inzicht te houden in de effectiviteit van het MVB-beleid. Verder willen wij meten wat de financiële impact is (risico-rendement-kosten) van de MVB-keuzes die zijn gemaakt.

Uitsluitingsbeleid

Wij beleggen in beginsel niet in ondernemingen die 'controversiële wapens' (zoals clustermunition), of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren. Hiertoe is een lijst vastgesteld van bedrijven die om die reden worden uitgesloten. Als richtlijn hanteren we hierbij de NN Group Defense Policy van de fiduciair manager.

Daarnaast worden ondernemingen uitgesloten die zich schuldig maken aan ernstige en structurele schendingen van de UN Global Compact Principles.

Ad 2. Invloed doelstelling

Op dit gebied hebben wij het volgende beleid geformuleerd:

Stembeleid

Het stemrecht is een van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Een hoge opkomst op aandeelhoudersvergaderingen zorgt voor stabiele besluitvorming, breed gedragen besluiten en het voorkomt dat kleine groepen aandeelhouders de vergadering naar hun hand zetten. Het actief uitoefenen van het stemrecht draagt bij aan het creëren van aandeelhouderswaarde en past bij een verantwoord beleggingsbeleid.

Wij zijn van mening dat stemmen op aandeelhoudersvergaderingen bijdraagt aan het risico-rendementsprofiel van de bedrijven en zien het uitoefenen van ons stemrecht als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Wij doen dit niet zelf, maar zoeken de samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden –gezien het bescheiden vermogen– en omdat wij geloven dat de impact dan groter is.

Engagement

Wij zijn van mening dat door middel van het aangaan van de dialoog (engagement) positieve verandering bewerkstelligd kan worden bij de bedrijven waarin het fonds belegt en het ondernemingen kan stimuleren om maatregelen te nemen om schendingen in de toekomst te voorkomen. Wij doen dit niet zelf, maar zoeken de samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden, gezien het bescheiden vermogen, en omdat wij geloven dat de impact dan groter is.

Wij streven er naar inzicht te geven welke invloed wij hebben uitgeoefend om verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van MVB. Dit alles binnen de mogelijkheden die wij als fonds hiertoe hebben.

Wij zullen hierover rapporteren in ons jaarverslag en op de website.

Realisatie in 2020

In 2020 hebben wij alle vermogensbeheerders waarvan wij diensten afnemen, geëvalueerd op hun ESG-beleid. Alle beheerders hebben een ESG-beleid geformuleerd. Alleen Barings (European Loans Fund) heeft geen ESG beleid geformuleerd.

Uit de evaluatie blijkt dat de managers van de aandelen- (NT) en vastgoedbeleggingen (CBRE), liquiditeiten (NN IP en BNP Paribas) en investment grade credits (Aberdeen Standard) niet beleggen in 'controversiële wapens' en schenders van UN GCP. Daarnaast gaan de meeste managers verder met uitsluitingen op product/dienst dan is vastgelegd in het beleid van ons fonds. Tabak en Thermische kolen worden veelal ook uitgesloten.

Vooruitblik 2021

In de deelnemersenquête van 2021 vragen wij de deelnemers naar hun standpunt over maatschappelijk verantwoord beleggen.

Daarnaast zijn wij van plan om in 2021 het gevoerde beleid te evalueren. Tensamen zal dit naar verwachting leiden tot een bijstelling van het MVB-beleid.

2.4.5 Strategische beleggingsportefeuille premiereregeling 2020

In 2020 is het strategisch beleggingsbeleid vastgesteld. Als eerste stap op weg naar de implementatie van het beleid hebben we een ALM-studie uitgevoerd. Deze was voorzien voor de eerste helft van 2020 maar dat is door de COVID-19 crisis het de tweede helft geworden.

De ALM-studie richtte zich op het optimaliseren van de lifecycles rekening houdend met de risicohouding van de deelnemers. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- In de huidige lifecycles wordt voor alle deelnemers "jonger dan 40 jaar" ongeveer identiek belegd. Het pensioenresultaat kan verbeterd worden door op jongere leeftijd risicovoller te beleggen;
- In zijn algemeenheid kan de verwachte opbrengst verbeterd worden door risicovoller te beleggen. Hierdoor wordt het verwachte pensioenresultaat hoger bij een 'verwacht' economisch scenario en beperkt lager in een 'slecht weer' scenario (het 5% percentiel);
- Het verschil tussen de defensieve, neutrale en offensieve lifecycle is kleiner dan in de markt gebruikelijk is.

Het bestuur heeft besloten om in 2021 de nieuwe lifecycles te implementeren.

Tevens is het plan dan ook het beleggingsbeleid te implementeren. Dit is er mede van afhankelijk of we dit kostenefficiënt kunnen doen.

Rendementen beleggingen premiereregeling in 2020

In 2020 is gemiddeld op het belegde vermogen een rendement behaald van 10,90%.

De meeste deelnemers beleggen in de neutrale lifecycle van het fonds. Het rendement is dan afhankelijk van de beleggingshorizon (het aantal jaren tot de pensioenrichtdatum). Naarmate de beleggingshorizon korter wordt, wordt risico afgebouwd en wordt een hoger percentage van het renterisico gehedged.

In het volgende overzicht staat het gemiddeld behaalde rendement in de neutrale life cycle vast voor een aantal leeftijden.

Leeftijd	Gemiddeld rendement 2020	Gemiddeld jaarlijks rendement in de periode 2018-2020 (3 jaar)
40 jaar	13,7%	10,5%
45 jaar	12,5%	9,6%
50 jaar	11,4%	8,9%
55 jaar	11,0%	8,9%
60 jaar	11,1%	9,3%
65 jaar	11,2%	9,6%

De rendementen zijn vóór aftrek van vergoedingen.

De (ex)deelnemers tot 40 jaar hebben bij benadering hetzelfde rendement behaald als een 40-jarige deelnemer. De rendementen van andere leeftijden liggen tussen de rendementen van de dichtst bijliggende leeftijden uit de tabel.

Omdat het risico wordt afgebouwd naarmate de deelnemer dichterbij zijn pensioen komt, verwacht je dat het rendement dienovereenkomstig afneemt. Echter in 2019 en 2020 is de marktrente zo sterk gedaald dat de hoge mate van renteafdekking het rendement van de oudste groepen deelnemers (60 en 65 jaar) weer verhoogd heeft.

2.5 Risicobeleid

Het fonds beheert vermogen en gaat verplichtingen aan. Daarbij zijn er risico's dat zaken niet goed verlopen en de missie en het doel van het fonds in gevaar kunnen komen. Te onderscheiden zijn:

- Financiële risico's: Deze vragen een permanente bewaking en afweging. Bij beleggen wordt bewust risico genomen om rendement te creëren en is elke beslissing dus een risicoafweging.
- Niet financiële risico's: De bedrijfsvoering moet zonder fouten van hoge kwaliteit zijn. Bedreigingen moeten vooraf worden geïdentificeerd, zodat preventief maatregelen kunnen worden genomen om het risico te beheersen.

Het risicomanagement is georganiseerd volgens het "Three lines of defense" model. Het bestuur bepaalt de strategische risico's die de missie en het beleid bedreigen. Bewaking, ook bij de partijen waaraan is uitbesteed, wordt middels de commissies ingebracht

in het bestuur opdat beheersmaatregelen kunnen worden genomen en geëvalueerd. Onafhankelijk daarvan weegt de Integraal Risicomanagement Commissie (IRC) de risico's en het proces en ook de mogelijke samenhang met andere risicogebieden en rapporteert daarover aan het bestuur. Interne controle en actuaris en de accountant tenslotte beoordelen het managementproces.

2.5.1 Financiële risico's

Risicohouding

Doelstelling van het fonds is het verzorgen van een oudedagsvoorziening voor (ex-) personeelsleden van Capgemini Nederland. Bij het beleggen van de ingelegde premies en opgebouwde kapitalen moeten risico's worden genomen. Met de sociale partners is daartoe bepaald welke hoeveelheid risico acceptabel is. Middels een uitvraag wordt periodiek bij de deelnemers getoetst wat hun houding hierin is, het laatst in 2017 en gepland in 2021. De bereidheid om risico te nemen is zeker aanwezig, mits zorgvuldig beheerst.

Beleggingen en rente

De grootste risico's loopt het fonds op het gebied van beleggingen en rente. De markten zijn beweeglijk, met soms grote uitschieters. Ons beleggingsbeleid richt zich op de balans tussen het genereren van extra rendement op de lange termijn en het minimaliseren van de kans op verliezen op de korte termijn. Gezien de langlopende verplichtingen bij ons relatief jonge fonds is het risico van daling van de lange termijnrente onaangenaam. De afdekking van dit risico middels financiële instrumenten heeft voortdurend aandacht. In 2020 werd de helft van de verplichtingen daarmee afgedekt.

De beleggingsadviescommissie (BAC) heeft met onze vermogensbeheerder NN Investment Partners het beleggingsplan uitgewerkt in gedetailleerde afspraken over de relevante risico-indicatoren en de wijze waarop over deze risico-indicatoren gerapporteerd wordt om tijdig te kunnen ingrijpen als de neerwaartse risico's te groot worden.

Beleggingen worden over een groot aantal beleggingscategorieën en marktpartijen gespreid om het concentratierisico te minimaliseren. Valutarisico's, spreadrisico en tegenpartijrisico worden waar mogelijk afgedekt of bewaakt.

Nieuw is de aparte identificatie van ESG-risico. Dit ontstaat door de energietransitie en milieumaatregelen van de overheid omdat daardoor bedrijven en zelfs hele bedrijfstakken plotseling geraakt kunnen worden. Het beleggingsbeleid richt zich op bedrijven die inspelen op hun maatschappelijke bijdrage in deze, aangezien de visie is dat zowel overleving als winstgevendheid van die bedrijven goed zullen zijn.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Dat kan ertoe leiden dat het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit risico wordt beheerst door in het strategische beleggingsbeleid voldoende liquiditeiten aan te houden. Het fonds minimaliseert liquiditeitsrisico's door voldoende te beleggen in breed samengestelde (index)fondsen die beleggen in liquide financiële markten.

Kredietrisico

Het kredietrisico toont het effect van de kredietwaardigheid van een partij waar het fonds zaken mee doet. Deze spread is het verschil tussen rente die de betreffende marktpartij moet bieden en de rente die een partij die met volledige zekerheid, risicovrij, het geleende kapitaal terugbetaald moet bieden. De marktpartijen worden op basis daarvan in kredietklassen ingedeeld (AAA, AA, A, B, etc.). De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces, door middel van een richtlijn over de maximale belegging per kredietklasse.

2.5.2 Niet-financiële risico's

Bij de financiële risico's wordt bewust risico gezocht om rendement op het kapitaal te kunnen verkrijgen. Bij niet-financiële risico's wordt de beheersing gericht op het minimaliseren van risico.

Uitbestedingrisico's

Wij besteden vrijwel alle werkzaamheden uit en zijn daardoor afhankelijk van de partijen die deze werkzaamheden voor ons uitvoeren. De kwaliteit van hun werkzaamheden en ook hun risicobewaking heeft direct gevolgen voor ons fonds.

De administratie is uiteraard in hoge mate geautomatiseerd. De kwaliteit van de IT systemen, het vermogen van ingeschakelde partijen om aan te kunnen passen aan de veranderingen in wetten en richtlijnen en hun stabiliteit hebben risico's die onmiddellijk ook risico's voor het fonds zijn. Om deze risico's te beheersen zijn normen opgesteld waaraan deze partijen moeten voldoen. Jaarlijks worden de partijen daartegen geëvalueerd. In 2020 is onder andere NN IP geëvalueerd. Als extra zekerheid vragen wij ISAE3402 en ISAE3000 verklaringen van AZL (pensioenadministratie), NN IP (vermogensbeheer uitkeringsregeling) en Mijn Pensioen (uitvoerder van de premie regeling). Daardoor kunnen wij verifiëren dat deze partijen de werkzaamheden, die wij aan hen toevertrouwen, volgens de afgesproken standaarden uitvoeren.

Ook voor de privacy bewaking van de gegevens die wij van de deelnemers bewaren, zijn afspraken over de normen en de bewaking gemaakt en wordt gerapporteerd over mogelijke inbreuken.

Reputatierisico

Doel en missie van het fonds geven aan dat het bestaansrecht geheel ontleend wordt aan het behartigen van de belangen van de deelnemers. Dit is alleen mogelijk indien het fonds het vertrouwen heeft van zowel de individuele deelnemers als van de sociale partners waarin zij zich hebben georganiseerd. Te onderscheiden zijn:

- De reputatie bij deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Zij moeten voelen dat hun belangen evenwichtig worden behartigd en de aanspraken correct worden nagekomen. Zij moeten ook de bereidheid hebben om kandidaten voor de besturing te leveren om de continuïteit te garanderen.
- De reputatie bij de sociale partners. Werkgever en OR moeten het fonds een waardevolle eenheid bij de onderneming en het collectief van werknemers beschouwen.
- De reputatie bij de maatschappelijke omgeving en de aangestelde toezichthoudende autoriteiten. Het fonds is een financiële instelling en dient een reputatie van integere en gedegen bedrijfsvoering te hebben.

Een verwant aspect is de bewaking van integriteit.

Ons fonds met zijn onbezoldigde bestuurders zonder dubbelfuncties heeft weinig integriteitsconflicten intern. Doch de uitbestedingspartners, die ons kapitaal beheren en behandelen, staan ook bloot aan integriteitsrisico's. Afspraken en richtlijnen zijn gemaakt tot op het niveau van ongewenste bonusparameters, beloningen en geldstromen naar terroristische activiteiten.

Belangrijkste risico

Het bestuur ziet het renterisico als belangrijkste risico. Dit risico domineert de meerderheid van de beslissingen.

2.5.3 IRM in 2020

In 2020 is de aandacht van de Integraal risico management (IRM) commissie gericht geweest op het structureren van de rapportage die vanuit de uitbestedingspartners middels de betrokken commissies naar het bestuur komt. De beheersingsmaatregelen zijn geëvalueerd en hebben tot aanscherping geleid.

De bijzonder turbulente bewegingen in de financiële markten bij het uitbreken van de pandemie in maart 2020 waren een serieuze test van de beheersingsmaatregelen. Zij hebben deze test uitstekend doorstaan.

De uitvoeringsorganisatie kende door overgang naar een nieuw moderner systeem ernstige overgangsproblemen. Door intensievere betrokkenheid en bewaking van de commissie uitbesteding en uitvoering is dit tot proporties teruggebracht. Daar waar deelnemers geraakt werden door de verstoringen is op maat aandacht gegeven om dit te verhelpen en waar nodig te compenseren.

In 2021 zal een Eigen Risico Beoordeling worden uitgevoerd. Het is een eis van de toezichthouder om dit minstens elke drie jaar uit te voeren. Alle processen en structuren worden daarin vanuit risico gezichtspunt doorgelicht, besproken en mogelijk verbeterd.

2.6. Uitbestedingsbeleid

De commissie uitbesteding en uitvoering (CUU) is belast met het zo goed en efficiënt mogelijk uitvoeren van de pensioenregeling. Onderdeel van de uitvoering is een efficiënte uitbesteding van werkzaamheden om de opgebouwde rechten van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden te beschermen en de opgebouwde kapitalen adequaat te beheren.

Het bestuur heeft gekozen voor uitbesteding van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer aan externe partijen. Het in eigen beheer nemen van de administratie en het vermogensbeheer zien wij niet als valide optie, gezien de kosten en risico's verbonden aan het opbouwen van een eigen beheerorganisatie. Het bestuur blijft wel eindverantwoordelijk voor alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen en maakt daarom heldere afspraken met de uitvoerders. Deze worden uiteraard contractueel vastgelegd.

Om de doelstelling van het fonds te beheersen voeren wij een uitbestedingsbeleid, wat jaarlijks wordt geanalyseerd en herzien. Hierin is de uitbestedingscyclus van het fonds beschreven en zijn de eisen opgenomen waaraan uitvoerders moeten voldoen. Met de uitvoerders worden 'service level agreements' (SLA) afgesproken, waarvan de realisatie regelmatig gerapporteerd wordt en door ons beoordeeld. Daarnaast verstrekken de uitvoerders jaarlijks assurance rapportages. Wij beoordelen of deze rapporten voldoende comfort bieden voor een goede uitvoering van de uitbestede werkzaamheden. Bovendien vindt monitoring plaats door de regelmatige contacten tussen het bestuur en de uitvoerende partij, zowel in als buiten bestuursvergaderingen. Er vindt minimaal één keer per jaar een evaluatie plaats van de uitbestedingsrelatie.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de partijen aan wie het fonds werkzaamheden heeft uitbesteed.

Uitbestedingspartijen

De CUU is verantwoordelijk voor alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen. Naast continue monitoring van de uitvoerende partij, wordt de uitbestedingsrelatie regelmatig geëvalueerd. Hierbij wordt onder andere getoetst of de uitvoerder nog voldoet aan de selectiecriteria, aan de vooraf opgestelde normen en of de uitvoering nog in lijn is met de doelstellingen van het fonds.

In 2020 is hebben wij op frequente basis contact gehad met onze pensioenadministrateur AZL. Doelstelling was om tot een verbetering van de dienstverlening te komen met name op het gebied van tijdig afwikkeling van zaken. Geconstateerd kan worden dat de performance duidelijk is verbeterd al is nog niet op alle punten het gewenste niveau heeft bereikt. In 2020 heeft de migratie naar het nieuwe administratiesysteem van AZL plaatsgevonden, ook dat zal naar onze mening bijdragen aan een betere dienstverlening.

Aanbestedingen 2020

In 2020 heeft de CUU verschillende aanbestedingstrajecten voorbereid. Zo is er een aanbestedingstraject geweest voor het uitvoeren van twee ALM-studies. Daarnaast liep het contract met de adviserend actuaire af. Voor beide zaken is een tender uitgezet en is een uitgebreide analyse gemaakt van de diverse aanbiedingen die zijn ontvangen. De analyses worden binnen het bestuur besproken en hebben geleid tot een besluit over de toekenning van de aanbesteding.

Aanvulling beleidsdocumenten in het kader van de AVG

Naast de reguliere analyse en evaluatie van beleidsdocumenten, hebben we in 2020 aanvullende beleidsdocumenten toegevoegd als uitvloeisel van het privacy beleid dat is opgesteld in het kader van de AVG: Informatiebeveiligingsbeleid en IT-beleid. Het privacy beleid gaat over de bescherming van persoonsgegevens en is breder dan alleen IT. Het informatiebeveiligingsbeleid is breder dan de bescherming van persoonsgegevens en is breder dan alleen IT.

In het informatiebeveiligingsbeleid en het IT-beleid is vastgelegd hoe processen draaiende gehouden worden en verstoringen hersteld, met de ambitie de negatieve gevolgen zo veel mogelijk te beperken. Daarnaast beschrijft het de borging dat de juiste mensen toegang hebben tot de juiste informatie en systemen. Dat dient juist, tijdig en volledig aan alle relevante stakeholders te gebeuren.

2.7. Communicatiebeleid

In 2020 is er, naast de aandacht voor de reguliere communicatie, een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld voor de komende vijf jaar (2021-2025).

In 2020 zijn voor de reguliere communicatie de volgende middelen ingezet:

- Digitale nieuwsbrief
In de digitale nieuwsbrief, die eenmaal verscheen in 2020, is aandacht besteed aan actuele zaken. De nieuwsbrief wordt gebruikt in samenhang met de overige communicatie: de intentie is dat deelnemers elk item meer dan eenmaal onder ogen krijgt.
- Uniform pensioenoverzicht
Halverwege 2020 hebben de gepensioneerden en de (gewezen) deelnemers het Uniform pensioenoverzicht ontvangen. Hierin staan de aangepaste pensioenaanspraken. Het uniform pensioenoverzicht is eveneens beschikbaar via de persoonlijke omgeving op de website.
- Deelnemersbijeenkomst
Vanwege de COVID-19 crisis is de deelnemersbijeenkomst verschoven van het voorjaar naar 22 september 2020. Tevens is de bijeenkomst voor de eerste keer virtueel gehouden. Ongeveer 120 deelnemers hebben de virtuele bijeenkomst bijgewoond en er zijn veel positieve reacties ontvangen. Ook kon door het nieuwe format relatief eenvoudig een opname ter beschikking worden gesteld aan deelnemers die de sessie niet live konden bijwonen. Het aantal deelnemers lag op een duidelijk hoger niveau dan bij de fysieke bijeenkomsten. De ontvangen reacties en onze eigen ervaringen worden meegenomen naar de organisatie van de deelnemersbijeenkomst van 2021 die zeer waarschijnlijk weer virtueel zal plaatsvinden.
- Website
De website www.pensioenfondscg.nl telde in 2020 10.443 unieke bezoekers. Dit is een daling ten opzichte van eerdere jaren. Hierbij dient te worden aangetekend dat alleen bezoeken geteld worden waarbij de bezoeker het gebruik van cookies uitdrukkelijk heeft geaccepteerd en anderzijds alle bezoeken vanaf dezelfde locatie als 1 worden geteld. De werkelijke aantallen liggen dus hoger. Op de website zijn alle belangrijke documenten, zoals het pensioenreglement en de jaarlijkse supplementen, te vinden.
- Planner
Met de overgang naar premieopbouw is het inzicht van de deelnemers in het te bereiken pensioen moeilijker geworden. De geavanceerde planner biedt ondersteuning bij persoonlijke financiële planning.
- Spreekuur
De communicatie verloopt doorgaans via de administrateur AZL en bestuursondersteuning. Hierdoor zijn wij, als bestuur, niet rechtstreeks bereikbaar. Om de rechtstreekse bereikbaarheid te verbeteren hebben we besloten een spreekuur te gaan invoeren. Deelnemers kunnen zich hiervoor aanmelden en fysiek (zodra dat weer mogelijk is) of digitaal 'langskomen'. Via de nieuwsbrief wordt bekend gemaakt op welke momenten het spreekuur wordt gehouden.

Communicatiebeleidsplan 2021-2025

In 2020 is een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld voor de komende 5 jaar. Wij vinden een heldere en transparante communicatie belangrijk. Dit houdt, onder andere, in dat de communicatie voor de betrokkenen begrijpelijk moet zijn en moet aansluiten bij de informatiebehoefte. Dit toetsen we regelmatig.

De financiële positie van ons fonds en het pensioenakkoord zijn belangrijke communicatiethema's voor de aankomende jaren. Het communicatiebeleid vormt de leidraad voor alle communicatie-activiteiten, waarbij jaarlijks een evaluatie plaatsvindt en indien wenselijk tussentijds kan worden aangepast.

Tevens willen wij, door middel van het gebruik van de communicatiemiddelen, verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de invulling daarvan.

Communicatie 2021

Uit het communicatiebeleidsplan wordt jaarlijks een communicatiejaarplan afgeleid, met de daarin voor de komende jaren geplande activiteiten. Naast de eerder genoemde activiteiten wordt in 2021 de driejaarlijkse enquête gehouden.

In het voorjaar van 2021 wordt een enquête gehouden, waarbij onder andere de risicobereidheid van de deelnemers wordt gemeten. De uitkomsten uit de enquête worden meegenomen in de overwegingen voor de keuzes in de beleggingsstrategie.

3. Het (Financieel) beleid

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op diverse aspecten die betrekking hebben op het financiële ontwikkelingen en het beleid van het fonds.

3.1 Ontwikkelingen financiële positie

3.1.1 Financiële positie per einde 2020

De vereiste dekkingsgraad bedroeg 110,4%. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedroeg 103,3%. Ultimo 2020 is de beleidsdekkingsgraad 92,7%. Dit betekent dat er sprake is van zowel een reservetekort als een dekkingstekort. De actuele dekkingsgraad is ultimo 2020 97,6%.

	Eind 2019	Eind 2020
Actuele dekkingsgraad	96,5%	97,6%
Beleidsdekkingsgraad	95,2%	92,7%

3.1.2 Herstelplan

Het fonds heeft in 2020 opnieuw een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt onderbouwd dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar kan herstellen tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

Omdat de beleidsdekkingsgraad per jaareinde 2020 voor het zesde achtereenvolgende meetmoment onder het minimaal vereiste niveau (ad 103,3%) lag en de actuele dekkingsgraad (ad 97,6%) op dat moment ook onder het minimaal vereiste niveau lag, zou op basis van de huidige wet -en regelgeving onder het Financieel Toetsingskader het fonds in 2021 een korting moeten doorvoeren. De hoogte van de korting moet hierbij zodanig worden vastgesteld dat de actuele dekkingsgraad zich herstelt naar minimaal vereiste niveau. Dat zou een korting betekenen van circa 5,7%.

Eind 2020 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de vrijstellingsregeling 2021 aangeboden, waardoor de korting kan worden voorkomen. Wij hebben besloten om gebruik te maken van deze vrijstelling en in 2021 niet over te gaan tot korten, maar we geven nadrukkelijk aan dat de kans blijft bestaan dat de pensioenaanspraken en -rechten de komende jaren moeten worden gekort.

3.1.3 Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt het fonds of de afgesproken ambities worden gerealiseerd en ook of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is. En er wordt gekeken of het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Het fonds heeft in 2020 de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets uitgevoerd en deze tijdig ingediend bij DNB.

Uit de haalbaarheidstoets 2020 blijkt dat het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau gelijk is aan 82%. De afwijking van het verwacht pensioenresultaat in het slechtweerscenario is 23%. In de aanvangshaalbaarheidstoets de ondergrens van het verwacht pensioenresultaat vastgesteld op 79%. De maximale afwijking in het slechtweerscenario is daarbij vastgesteld op 40%.

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 passen binnen de vastgestelde risicohouding voor wat betreft het verwachte pensioenresultaat.

3.2 De kostendekkende premie

	2020	2019
De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendekkende premie basisregeling	25.405	25.663
– Gedempte kostendekkende premie basisregeling	n.v.t.	n.v.t.
– Feitelijke premie basisregeling	25.569	26.291
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.594	2.209
– Opslag in stand houden vereist vermogen	11	10
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.344	1.008
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	21.456	22.436
	25.405	25.663
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.594	2.209
– Opslag in stand houden vereist vermogen	11	10
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.344	1.008
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	21.456	22.436
– Premiemarge	164	628
	25.569	26.291

3.3 Waardeoverdrachten

Het is niet toegestaan waardeoverdrachten uit te voeren als de beleidsdekkingsgraad van het fonds of het andere bij de waardeoverdracht betrokken pensioenfonds onder de 100% is. Dit geldt ook voor een opgebouwd kapitaal in de premieregeling, alhoewel hier geen sprake is van een dekkingsgraad. Aangezien de dekkingsgraad sinds januari 2015 onder de 100% is, is het vooralsnog niet mogelijk waardeoverdrachten uit te voeren. Desondanks hebben in het najaar 2020 door een administratieve fout circa 96 waardeoverdrachten naar andere pensioenuitvoerders plaatsgevonden, terwijl dit niet was toegestaan. Na overleg met de administrateur AZL is besloten om deze waardeoverdrachten niet terug te draaien. Het fonds is schadeloos gesteld, zodat er geen gevolgen zijn voor de financiële positie. De toezichthouder DNB is hierover geïnformeerd.

3.4 Kosten uitvoering pensioenbeheer en vermogensbeheer

We streven volledige transparantie na ten aanzien van de uitvoeringskosten. Dit gaat verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Het transparant maken van alle kosten en het afzetten tegen een benchmark is daarbij een middel om de kosten verder te beheersen. In onderstaand overzicht geven wij hieraan invulling in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Kostenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
Pensioenbeheer					
Totale kosten pensioenbeheer	1.588	1.226	1.157	1.498	1.252
Kosten in euro per deelnemer	€ 322,11	€ 250,61	€ 243,07	€ 337,00	€ 283,50
Vermogensbeheer					
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,25%	0,24%	0,41%	0,48%	0,49%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,12%	0,08%	0,10%	0,08%	0,09%
Totale kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,37%	0,32%	0,51%	0,56%	0,58%

Ad pensioenbeheer

Deze kosten komen uit de jaarrekening. De kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten en de kosten van toezicht. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Oud-deelnemers tellen dus niet mee. Voor de samenstelling van de kosten wordt verwezen naar toelichting [24] op de staat van baten en lasten.

De uitvoeringskosten zijn in 2020 gestegen ten opzichte van 2019. Ex-deelnemers(slapers) worden hier niet meegenomen. Het bestuur vindt het van belang dat het kostenniveau zich goed verhoudt tot vergelijkbare fondsen. Om dit vast te stellen kijkt het bestuur periodiek naar de fondsen.

Het pensioenfonds voert twee verschillende pensioenregelingen uit, te weten de uitkeringsregeling over de periode tot 2016 en de premieregeling vanaf 2016. Het uitvoeren van verschillende pensioenregelingen is complex en brengt hogere kosten met zich mee. De stijging van de kosten in 2020 wordt voor het belangrijkste deel veroorzaakt door:

- AOW-leeftijd. De pensioenleeftijd van de pensioenregeling is gekoppeld aan de ingang van de AOW. Aanpassing van de AOW-leeftijd betekent een aanpassingen in de pensioenadministratie die betrekking hebben op alle deelnemers;
- Het uitvoeren van de ALM-studies;
- aan de gewezen deelnemers. Wettelijk gezien dient de UPO eens per vijf jaar aan de gewezen deelnemers te worden verstrekt;
- Het uitvoeren van audits die zijn opgenomen in het interne audit meerjarenplan.

Voor de benchmark kijken wij naar de uitvoeringskosten van, qua omvang, vergelijkbare fondsen. Hierbij constateren wij dat de uitvoeringskosten in euro's per deelnemer bij ons fonds de laatste jaren duidelijk lager waren dan gemiddeld. Wij zijn van mening dat dit algemene beeld onvoldoende inzicht geeft en hebben daarom besloten om in 2021 een uitgebreid benchmark onderzoek te doen. De resultaten zullen worden opgenomen in het jaarverslag van 2021.

Ad vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 265.000. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op € 2.636.000. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa € 2.901.000.

Kosten per beleggingscategorie 2020

(Bedragen in de tabel x € 1.000,-)

	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Kosten excl. transactie kosten	Transactie- kosten	Totaal
Beleggingscategorie					
Vastgoed	17	–	17	–	17
Aandelen	172	–	172	270	442
Private equity	–	–	–	–	–
Vastrentende waarden	1.222	–	1.222	656	1.878
Hedgefonds	–	–	–	–	–
Commodities	–	–	–	–	–
Overige beleggingen	–	–	–	–	–
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	1.411	–	1.411	926	2.337
Kosten overlay beleggingen		–	–	36	36
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	1.411	–	1.411	962	2.373
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	–	–	–	–	–
Kosten fiduciair beheer	429	–	429	–	429
Bewaarloon	57	–	57	–	57
Advieskosten vermogensbeheer	42	–	42	–	42
Overige kosten	–	–	–	–	–
Totaal overige vermogensbeheerkosten	528	–	528	–	528
Totaal kosten vermogensbeheer	1.939	–	1.939	962	2.901

Bovengenoemde kosten wijken af van de genoemde kosten in de toelichting op de staat van baten en lasten, omdat in bovenstaand overzicht ook kosten zijn opgenomen die verwerkt zijn in het nettorendement.

3.5 Pensioenvermogen en voorzieningen

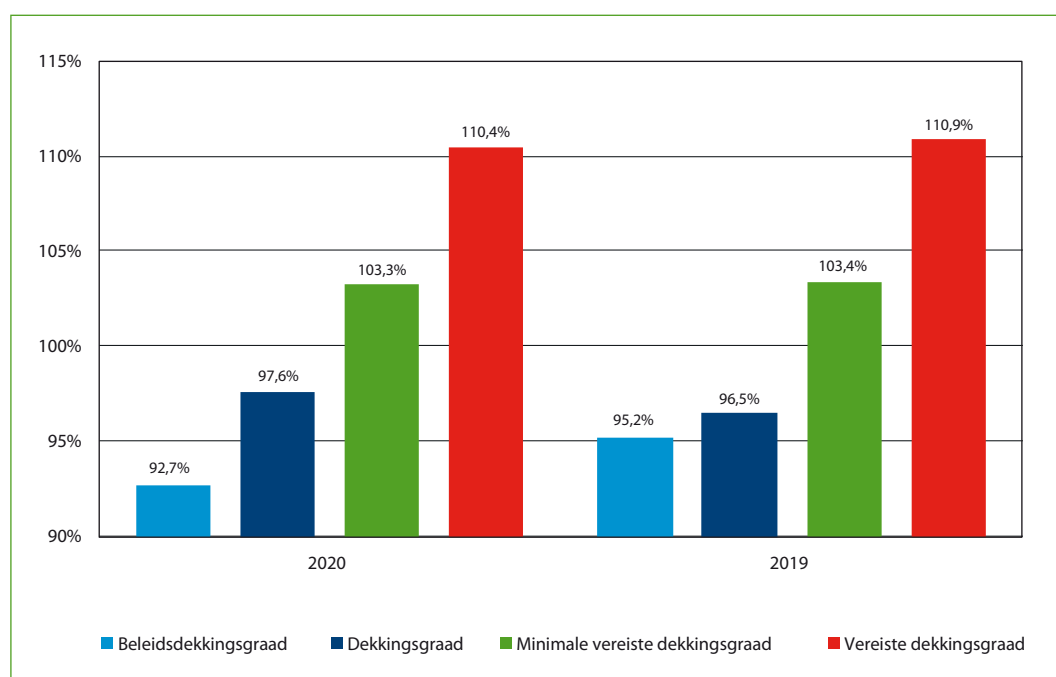
Ultimo 2020 bedragen de technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen € 852,954 miljoen. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers bedraagt per 31 december 2020 € 259,053 miljoen. Ten opzichte van 31 december 2019 is het totale pensioenvermogen gestegen met € 142,509 miljoen van € 942,912 miljoen tot € 1.085,421 miljoen ultimo 2020.

3.6 Samenvatting actuariel rapport

Deze samenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} liet over het boekjaar een stijging zien van 96,5% ultimo 2019 naar 97,6% ultimo 2020. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ van het fonds daalde in 2020 van 95,2% naar 92,7%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 is daarmee lager dan zowel de vereiste dekkingsgraad van 110,4% als de minimaal vereiste dekkingsgraad van 103,3%. Hierdoor is er sprake van een tekort. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad zien.

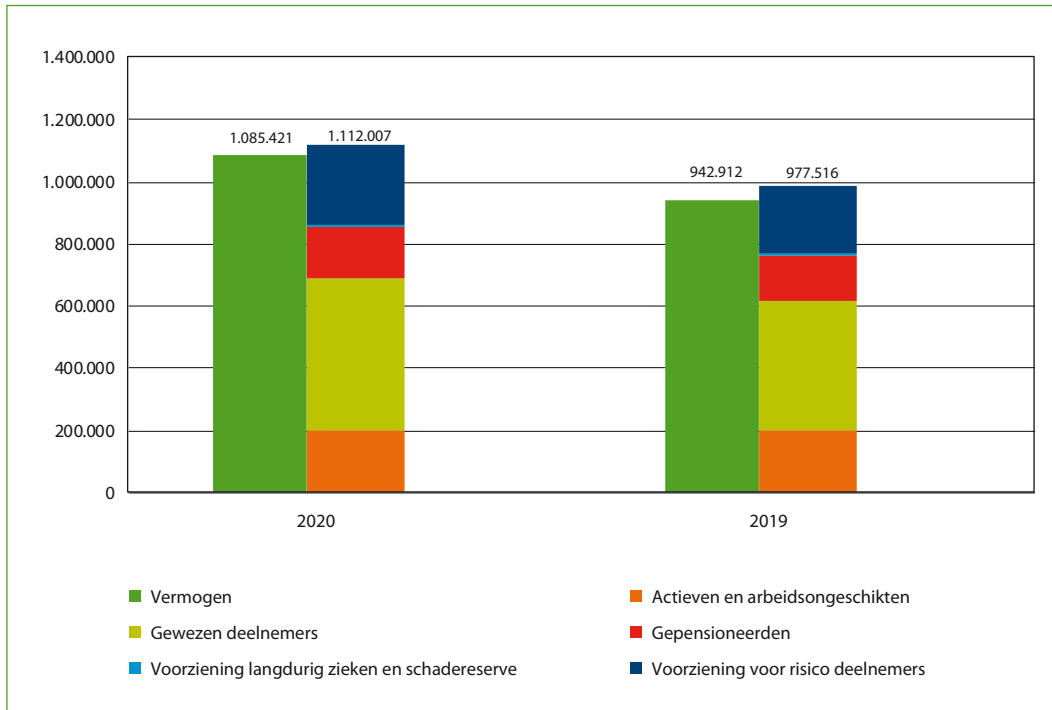

1) Waar wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2020. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

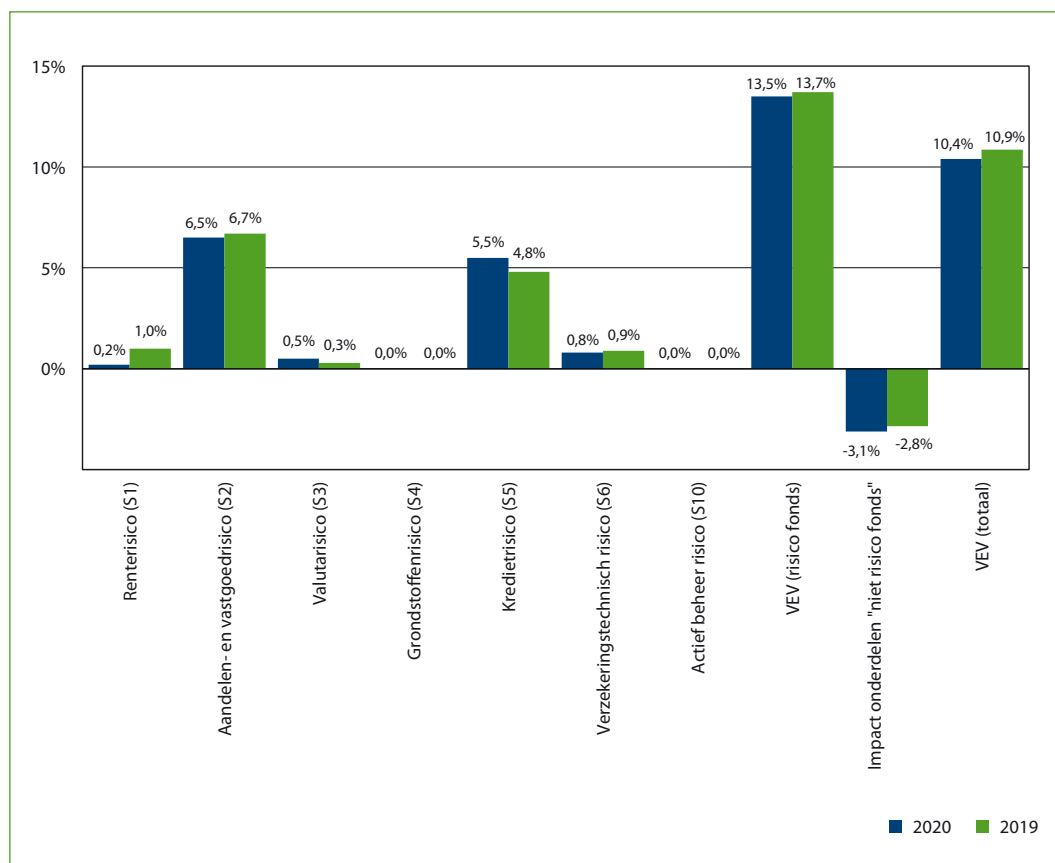
De volgende grafiek geeft het vermogen en de technische voorzieningen (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) ultimo jaar weer.

(Minimaal) vereiste financiële positie

De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 103,3% ultimo 2020 (ultimo 2019: 103,4%). De vereiste dekkingsgraad wordt enerzijds vastgesteld op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille (de feitelijk vereiste dekkingsgraad genoemd) en anderzijds op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille (de strategisch vereiste dekkingsgraad genoemd). Ultimo 2020 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 111,4% en de strategisch vereiste dekkingsgraad 110,4%.

De volgende grafiek toont de verdeling over de verschillende risicocomponenten van de strategisch vereiste dekkingsgraad ultimo 2020. Ter referentie zijn tevens de cijfers ultimo 2019 opgenomen.

Herstelplan

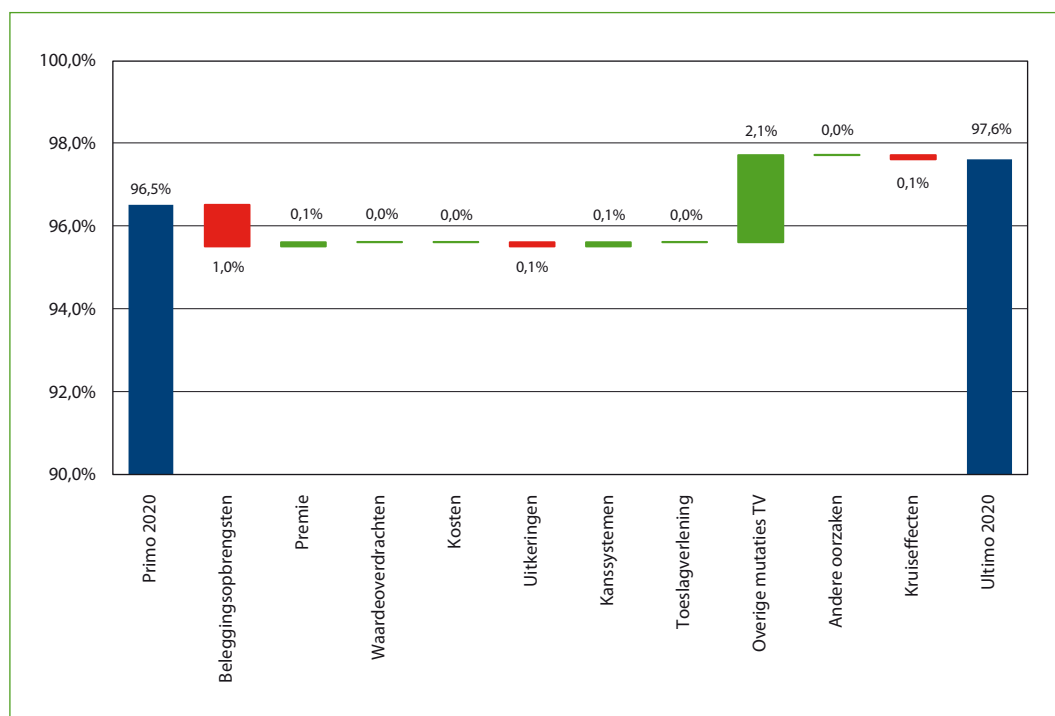
Het fonds heeft in 2020 een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2020 een beleidsdekkingsgraad voor risico fonds van 94,0%, terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad voor risico fonds van 90,8% lager is. Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2021 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt dat het fonds naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Voor het fonds geldt daarnaast de situatie dat de beleidsdekkingsgraad zich voor het zesde opeenvolgende meetmoment onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt. Er geldt de regel dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan zes achtereenvolgende meetmomenten lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad mag zijn. Dit betekent dat de beleidsdekkingsgraad of de dekkingsgraad uiterlijk op 31 december 2020 hoger dan of gelijk moet zijn aan de minimaal vereiste dekkingsgraad ad 103,3%. Het fonds heeft dit niet gerealiseerd, maar maakt gebruik van de door de minister geboden vrijstelling om het zesde en laatste meetmoment één jaar uit te stellen. Voorwaarde voor deze vrijstelling is dat de dekkingsgraad minimaal gelijk is aan 90%. Voor het fonds is dit het geval. De beleidsdekkingsgraad of de dekkingsgraad dient uiterlijk op 31 december 2021 hoger dan of gelijk te zijn aan de minimaal vereiste dekkingsgraad ad 103,3%. Op basis van de actualisatie van het herstelplan wordt dit naar verwachting niet gerealiseerd.

Analyse van het resultaat

De stijging van de dekkingsgraad van 1,1%-punt in 2020 volgt uit het positieve resultaat van € 8.018.000,- in het boekjaar. In 2019 was er een positief resultaat van € 3.308.000,-. De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾. Het effect op de dekkingsgraad van de overgang op de nieuwe AG-prognosetafel en de gewijzigde ervaringssterfte is hierin verantwoord onder "Overige mutaties technische voorzieningen" en is als volgt te splitsen:

- wijziging prognosetafel: 2,0%;
- wijziging ervaringssterfte: 0,1%.

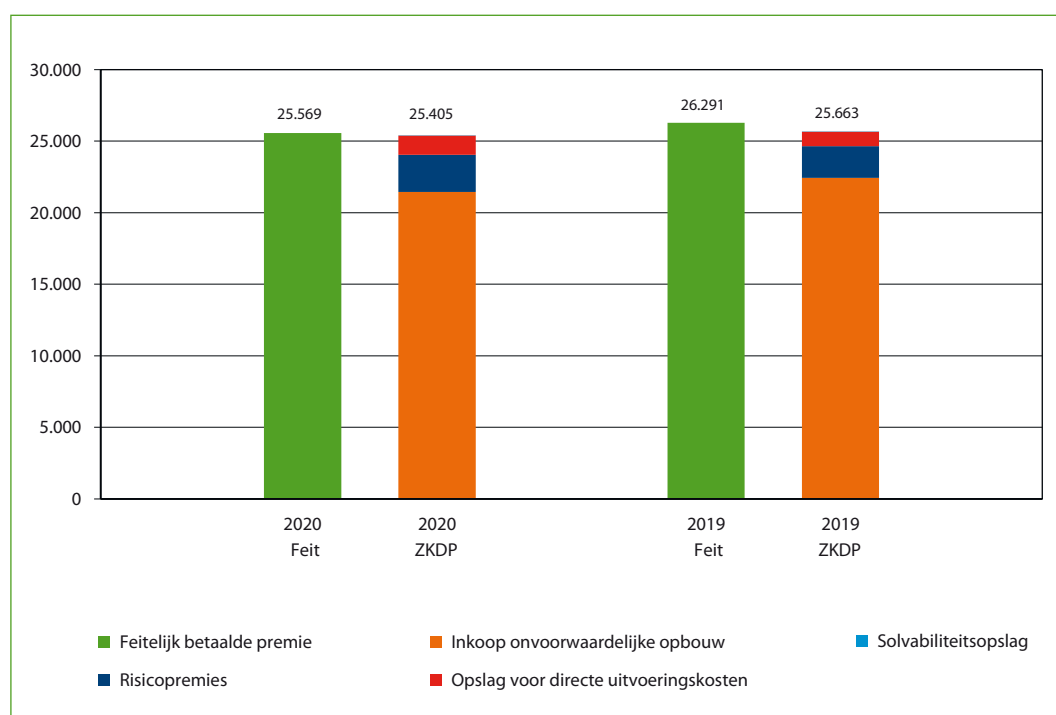
¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2020 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). De regeling van het fonds kenmerkt zich als een volledige DC-regeling. Het fonds hanteert hiervoor een kostendeekkende premie op marktwaarde.

De Kostendeekkende premie bedraagt € 25.405.000,-. De feitelijke betaalde premie is met € 25.569.000,- hoger en daarmee kostendeekkend.

De feitelijke premie (Feit) en de zuivere kostendeekkende premie (ZKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven (bedragen in de grafiek x € 1.000,-). Hierbij is de zuivere kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet.

4. Toekomst

Toekomstparagraaf

Het bestuur ziet het nadenken over de toekomst van het fonds als een lopend proces. Daarom is ook in 2020 aandacht besteed aan dit onderwerp. Het bestuur is nog steeds van mening dat:

- Het pensioenfonds goed in staat is de strategische doelstellingen te behalen en de pensioenregeling uit te voeren conform de missie en visie van het fonds;
- Gelet op de vitaliteitsanalyse, het pensioenfonds geen kwetsbaar fonds is;
- Het pensioenfonds goed in staat is de ontwikkelingen in de pensioensector bij te houden en te adresseren;
- Gelet op de criteria, de alternatieven geen beter perspectief bieden dan het huidige fonds;
- Zolang de pensioensector nog volop in beweging is, het niet verstandig is een onomkeerbare keuze te maken als daartoe geen noodzaak bestaat.

Indien de eerder genoemde triggers zich verwezenlijken, zal het bestuur de toekomstvisie zo nodig herzien. Naast het proactief reageren op triggers, zal het bestuur jaarlijks de toekomstvisie evalueren.

Raad van toezicht

Het intern toezicht binnen het fonds wordt ingevuld door de visitatiecommissie. Op het moment waarop het belegd vermogen twee achtereenvolgende boekjaren hoger is dan 1 miljard euro, dient een raad van toezicht ingesteld te worden. Per 31 december 2020 bedraagt het totaal belegd vermogen van het fonds meer dan 1 miljard euro en de verwachting is dat dit ook het geval zal zijn per ultimo 2021. Wij zijn ons daarom in samenwerking met het verantwoordingsorgaan bezig met de voorbereidingen op het instellen van een raad van toezicht.

Vastgesteld te Utrecht, 18 juni 2021

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

A.J. Holsappel
(voorzitter)

M.C. de Heer
(secretaris met ingang van 1 december 2020)

S.R. Richters

W.W.H. Starmans

K. Chraa

W.F. Heukels

J.H. van Hensbergen
(secretaris tot en met 30 november 2020)

Toezicht & verantwoording

Verslag visitatiecommissie

Overeenkomstig de door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland (hierna te noemen: het pensioenfonds) aan de hiervoor genoemde visiteurs verleende opdracht tot een visitatie, hebben de visiteurs het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds kritisch gezien.

De visitatiecommissie heeft zich bij de uitvoering van haar taak gebaseerd op relevante wetten regelgeving, waaronder de Code Pensioenfonds. Tevens heeft zij gebruik gemaakt van de aanbevelingen die de beroepsorganisatie Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP) heeft vastgelegd in de Code VITP.

De werkwijze van de visiteurs kende de volgende stappen: bestudering van de documenten van het pensioenfonds, overleg met een delegatie van het bestuur en het opstellen van een concept visitatierapport. Na het ontvangen van enkele opmerkingen van het bestuur werd dit rapport door de visiteurs definitief gemaakt.

De visitatiecommissie heeft de volgende aanbevelingen gedaan (die zijn terug te vinden in het rapport):

1. Check bij elke besluit dat de conclusie wordt bereikt op basis van een zorgvuldig redenering en leg deze vast.
2. Plan het actualiseren van alle documenten c.q. het opnemen van nieuwe documenten van laag 3 van de ABTN.
3. Stel een aantal strategische scenario's op zodat de gevolgen, o.a. van de wijziging van het pensioenstelsel, op een rij gezet kan worden.
4. Blijf scherp oog houden voor het gevaar van functievermenging, vooral ook met het oog op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.
5. De bereidheid bij de werkgever toetsen of men bereid is de individuele advisering van medewerkers over hun pensioensituatie in het sociaal beleid op te nemen.
6. Laat de diverse communicatiemiddelen en -uitingen aansluiten bij de doelgroepen in het deelnemersbestand.
7. De documenten op de website zijn niet altijd actueel.
8. Start het proces om tot invulling van de sleutelfunctiehouder Risicomanagement te komen zo spoedig mogelijk op en kijk daarbij ook naar externe oplossingen.
9. Evalueer de ERB-rapportage en stel voor 2021 vast welke onderwerpen prioriteit hebben.

Reactie bestuur

Wij onderschrijven het belang van de aanbevelingen en volgen deze op, twee aanbevelingen geven aanleiding tot een inhoudelijke reactie:

Ten aanzien van punt 3, strategische scenario's, acht het bestuur het van belang te onderstrepen dat het primaat bij de sociale partners ligt. Het bestuur behoudt echter haar eigen verantwoordelijkheid en zal daar onverminderd invulling aan geven.

Ten aanzien van punt 4, de risico's verbonden aan functievermenging hebben wij specifiek overleg gehad binnen het bestuur en met het Verantwoordingsorgaan. Onze kracht is dat wij een fonds zijn dat dicht bij de deelnemers en de andere betrokkenen staat en het is hiermee onlosmakelijk verbonden dan spelers in de diverse gremia ook belanghebbende zijn. Alle groepen van belanghebbenden hebben invloed op de samenstelling van het bestuur en het Verantwoordingsorgaan: actieve deelnemers, oud-deelnemers, gepensioneerden en de werkgever. Daarbij gaan wij zorgvuldig om met ieders eigen rol en verantwoordelijkheid spreken wij elkaar daarop aan in een open gesprek. De lijnen naar alle groepen belanghebbenden zijn daardoor kort en dat is belangrijk in deze tijden waarin er veranderingen op ons af komen.

Verslag Verantwoordingsorgaan

Verslag Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Sinds begin 2020 heeft Jeroen van Dopperen zitting in het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens de gewezen deelnemers. Jeroen brengt de benodigde expertise mee, waardoor het VO weer op volle sterkte is. Het VO voldoet niet aan de diversiteitscriteria, er is geen vertegenwoordiger onder de 40 jaar.

In oktober 2018 is de Code Pensioenfondsen 2018 van kracht geworden. Begin 2021 is door alle vertegenwoordigers een verklaring ingevuld en ondertekend waarin wordt aangegeven dat de gedragscode is nageleefd over 2020 en dat alle verplichtingen uit hoofde van de gedragscode zijn gevolgd.

Het VO heeft een competentievisie opgesteld en een assessment gedaan en vastgelegd in een competentiematrix. Het VO constateert dat alle competenties ook na de wisseling van de vertegenwoordiging voldoende aanwezig zijn.

Het VO heeft in 2020 als gevolg van de Covid-19 pandemie iets minder vaak vergaderd dan in 2019. Er zijn zeven vergaderingen geweest, waarvan vier keer met het bestuur.

Voor het VO heeft 2020 in het kader gestaan van de communicatie rondom dreigende toekomstige kortingen, opvolging van aanbevelingen van de visitatiecommissie, de invulling van de sleutelfuncties en portefeuilleverdeling, toekomstvisie en de vernieuwing van de klachten- en geschillenregeling. Daarnaast heeft het VO een competentievisie opgesteld.

Het VO heeft ook over 2020 weer volledige medewerking van het bestuur en inzage in alle stukken gekregen.

Het VO waardeert de openheid van het bestuur en de wijze waarop het bestuur met het VO heeft samengewerkt. Tevens stelt het VO de huidige vastlegging van agenda, verslagen en onderliggende stukken zeer op prijs.

Aanbevelingen van vorig jaar

Het VO geeft onderstaand haar bevindingen over de wijze waarop de aanbevelingen van vorig jaar zijn opgevolgd:

– Toekomstvisie

De ingezette richting voor een toekomstverkenning zal verder moeten worden doorgezet, zodat een goede en verantwoorde keuze kan worden gemaakt voor de toekomst van het Pensioenfonds.

Door de huidige ontwikkelingen rondom de dreiging van een toekomstige korting en het pensioenakkoord is er enigszins pas op de plaats gemaakt bij de verdere uitwerking van de toekomstscenario's. Het VO adviseert het bestuur om in 2021 weer meer aandacht te schenken aan de toekomstvisie.

– Actualiteit

De huidige crisis als gevolg van het Covid-19 virus maakt veel mensen onzeker. Het is dan ook van belang dat juist in deze tijd de deelnemers en gepensioneerden zo zorgvuldig mogelijk te informeren over (de eventuele consequenties) van hun pensioen.

Al snel is ingespeeld op de ontstane situatie en is een 'Task force Covid-19' ingericht met een klein team om de bestuurlijke taken en uitbesteding goed te kunnen borgen en de overige bestuursleden tijdig te informeren. In het afgelopen jaar heeft het bestuur een goede balans gevonden om deelnemers en gepensioneerden via digitale weg te bereiken nu fysieke bijeenkomsten niet mogelijk waren. Naast diverse nieuwsbrieven is er tevens een spreekuur in het leven geroepen waar deelnemers en gepensioneerden terecht kunnen met hun vragen. De jaarlijkse deelnemersbijeenkomst is online gehouden en kende een grote opkomst.

– Communicatie deelnemers

Het zorgdragen voor actuele documenten op de website blijft van belang. Juist in deze onzekere tijd met pensioenkortingen in het vooruitzicht is het van belang om aan de deelnemers tijdig te communiceren over de op handen zijnde korting, die nu alleen nog maar voorkomen kan worden als er vanuit de overheid aanvullende regelgeving komt.

Het VO heeft geconstateerd dat dit punt veel aandacht heeft gekregen en dat het bestuur zijn uiterste best doet om de deelnemers adequaat te informeren. De documenten op de website zijn echter nog niet altijd actueel, bijvoorbeeld de presentatie van de deelnemersvergadering 2020 ontbreekt. Dit blijft een aandachtspunt, waarvan we verwachten dat dat dit jaar professioneler wordt opgepakt.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de vrijstellingsregel waardoor korten nu niet aan de orde is. Met de wijzigingen die volgen uit het pensioenakkoord blijft tijdige communicatie naar de deelnemers over toekomstige ontwikkelingen ook in 2021 een aandachtsgebied.

– Communicatie Bestuur en VO

Ook voor het nieuwe kalenderjaar blijft de communicatie tussen bestuur en VO en het up to date houden van de verslaglegging op de teamroom een aandachtspunt, waarbij beide partijen elkaar scherp moeten blijven houden en zorgdragen voor de vastlegging.

Met de invulling van de huidige bestuursondersteuning ontvangt het VO tijdig de agenda en onderliggende stukken voor de vergaderingen, die tevens op de teamroom zijn opgenomen. Dit leidt tot een effectieve vergadering. Daarnaast wordt ook de verslaglegging goed vastgelegd.

– Dienstverlening AZL

Zowel bestuur als verantwoordingsorgaan hebben zorgen bij de kwaliteiten en de kosten van de dienstverlening door AZL. Het Bestuur heeft een linking pin naar AZL opgesteld, waardoor operationele issues sneller kunnen worden geadresseerd. Het VO adviseert het bestuur ook de kosten en mogelijke alternatieven voor AZL te onderzoeken.

Het VO ziet dat het bestuur veel aandacht heeft gehad voor de Dienstverlening van AZL en de bijbehorende kosten. Door de korte lijn van de linking pin met AZL zien we op een aantal vlakken verbetering. Tegelijkertijd blijven een aantal issues nog te lang open staan, waarmee dit ook een aandachtspunt blijft voor 2021.

Bevindingen 2020

Het bestuur heeft in 2020 tweemaal advies aan het Verantwoordingsorgaan gevraagd.

Communicatiebeleid

Het bestuur heeft advies gevraagd op het communicatiebeleid opgesteld voor de periode 2021 – 2025.

Klachten- en geschillenregeling

Het verantwoordingsorgaan heeft een eerste versie hiervoor opgeleverd aan het bestuur en het bestuur is hier verder mee aan de slag gegaan. Voor de nieuwe versie van de klachten- en geschillenregeling is vervolgens advies gevraagd aan het VO.

In een aantal gezamenlijke vergaderingen van het VO met het Bestuur zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken:

- (Her)benoeming bestuursleden, taakverdeling en inrichting IORP II,
- Toekomstvisie en proces pensioenakkoord,
- Klachten- en geschillenregeling,
- Task force Covid-19,
- ALM 2020,
- Variabel pensioenresultaat,
- Terugkoppeling DNB en AFM,
- Communicatie naar deelnemers,
- Dienstverlening AZL,
- Aanpassing actuariële grondslagen,
- Intern toezicht.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de besprekingen van bovenstaande onderwerpen komt het VO tot de volgende aanbevelingen:

- Toekomstvisie
De ingezette richting voor een toekomstverkenning heeft enigszins stil gelegen en zal nu verder moeten worden opgepakt, zodat een goede en verantwoorde keuze kan worden gemaakt voor de toekomst van het Pensioenfonds
- Communicatie deelnemers
Het zorgdragen voor actuele documenten op de website blijft van belang. Tevens is het van belang om deelnemers en gepensioneerden tijdig te informeren over de huidige ontwikkelingen rondom het pensioenfonds enerzijds en de kortingsdreiging die er tot voor kort was anderzijds.
- Dienstverlening AZL
We zien dat het bestuur een korte lijn heeft naar AZL en regelmatig zaken aan de orde stelt. Nog niet alles wordt naar wens opgepakt door AZL, waardoor dit ook voor 2021 een aandachtspunt blijft. We adviseren het bestuur om de lijnen kort te houden en zorg te dragen dat AZL adequaat op vragen van deelnemers en gepensioneerden reageert.
- Bestuurssamenstelling
We zien een toenemende complexiteit van de bestuurlijke taken. Tegelijkertijd passeren we de grens van één miljard vermogen, wat een aanpassing vraagt in de bestuursvorm en -samenstelling. Het VO acht het van belang dat op korte termijn de juiste expertise wordt ingewonnen om een goed bestuursmodel te blijven borgen voor de toekomst waarbij ook aan IORP II richtlijnen wordt voldaan.

Reactie bestuur

Wij onderschrijven het belang van de aanbevelingen en volgen deze op, twee aanbevelingen geven aanleiding tot een inhoudelijke reactie:

Wat betreft het punt “toekomstvisie” geldt dat de toekomst van het pensioenfonds de komende periode onze aandacht zal blijven vragen, als de aangekondigde gewijzigde wetgeving hierover ingevoerd wordt. Het primaat ligt bij de sociale partners en het fondsbestuur zal haar eigen taak invullen, graag maken wij daarbij gebruik van de adviezen en inzichten vanuit het Verantwoordingsorgaan, zowel op inhoudelijk als op bestuurlijk gebied.

Wat betreft het punt “bestuurssamenstelling” kunnen we melden dat het bestuur in mei 2021 heeft besloten om een externe sleutelfunctiehouder Risicobeheer aan te stellen en om er naar te streven een Raad van Toezicht in te stellen per 1 januari 2022.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2020	2019
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken		
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	3.025	3.089
Zakelijke waarden		
Beleggingsfondsen in aandelen	250.172	222.706
Vastrentende waarden		
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	447.868	360.962
Derivaten		
Euroswaps	53.489	38.724
Overige beleggingen		
Geldmarktfondsen	122.970	147.613
	877.524	773.094
Af: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen naar beleggingen voor risico deelnemers	-18.416	-11.501
	859.108	761.593
Beleggingen voor risico deelnemers [2]		
Onroerende zaken		
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	93	78
Zakelijke waarden		
Aandelenbeleggingsfondsen	107.546	86.822
Vastrentende waarden		
Obligatiebeleggingsfondsen	130.276	112.006
Overige beleggingen		
Multimanagerfondsen en liquiditeiten	2.722	2.899
	240.637	201.805
Bij: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen van beleggingen voor risico pensioenfondsen	18.416	11.501
	259.053	213.306
Vorderingen en overlopende activa [3]	8.588	9.424
Liquide middelen [4]	5.319	1.687
	1.132.068	986.010

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2020	2019
Reserves		
Algemene reserve [5]	-26.586	-34.604
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	844.550	756.679
Overige technische voorzieningen [7]	8.404	7.531
	852.954	764.210
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [8]	259.053	213.306
Kortlopende schulden [9]	46.647	43.098
	1.132.068	986.010

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten [10]	7.625	8.791
Indirecte beleggingsopbrengsten [11]	93.901	116.261
Kosten vermogensbeheer [12]	-265	-245
	101.261	124.807
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Indirecte beleggingsopbrengsten [13]	23.703	29.101
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [14]	3.610	3.437
Premiebijdragen voor risico deelnemers [15]	22.468	22.853
Saldo van overdrachten van rechten [16]	-767	-69
Pensioenuitkeringen [17]	-8.139	-7.266
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [18]		
Toevoeging pensioenopbouw	-3.442	-3.746
Toevoeging indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	-837	1.521
Onttrekking voor uitkeringen	8.120	7.277
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	244	218
Wijziging marktrente	-119.018	-122.949
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	319	-2
Overige mutaties	-2.011	-1.726
Wijziging actuariële grondslagen	21.839	0
	-94.786	-119.407
Overboeking variabel pensioen naar risico deelnemer	6.915	11.501
	-87.871	-107.906

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2020	2019
Mutatie overige technische voorzieningen		
Schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers [19]	-851	-819
Voorziening langdurig zieken module 2 [20]	-22	-18
	-873	-837
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [21]	-45.747	-59.004
Herverzekering		
Premies [22]	-2.594	-2.209
Uitkering uit herverzekering [23]	4.147	1.616
	1.553	-593
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [24]	-1.588	-1.226
Overige baten en lasten [25]	408	11
Saldo van baten en lasten	8.018	3.308
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	8.018	3.308
	8.018	3.308

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2019	2018
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen	5.299	2.483
Herverzekering en resultaatdeling herverzekering	3.527	1.761
Overgenomen pensioenverplichtingen	-172	4.607
Overige	408	11
	9.062	8.862
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkoopsommen	-8.120	-7.256
Overgedragen pensioenverplichtingen	-343	0
Herverzekeringspremies	-2.238	-2.376
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.475	-1.239
	-12.176	-10.871
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	7.905	9.331
Verkopen beleggingen	318.045	197.071
	325.950	206.402
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-318.989	-203.417
Kosten vermogensbeheer	-215	-215
	-319.204	-203.632
Mutatie geldmiddelen	3.632	761
Saldo geldmiddelen 1 januari	1.687	926
Saldo geldmiddelen 31 december	5.319 ¹⁾	1.687 ¹⁾

1) Inclusief banksaldo depotbank.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Kernactiviteit

De kernactiviteiten van het fonds staan omschreven in de statuten en de ABTN. Statutair is het fonds gevestigd in Utrecht en staat ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41184467. Het fonds verricht geen andere werkzaamheden dan die welke zijn gerelateerd aan de (uitvoering van de) pensioenregeling(en). De rechtsvorm van de stichting past goed bij het non-profit karakter van het fonds en is overigens in de pensioensector gebruikelijk. Dat geldt ook voor de uit de Pensioenwet voortvloeiende governance structuur, bestaande uit een bestuur, verantwoordingsorgaan en intern toezicht.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Presentatiewijziging vergelijkende cijfers voorgaand boekjaar

Met ingang van boekjaar 2020 wordt het variabel pensioen meegenomen bij de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers en niet meer bij de voorziening voor risico pensioenfonds. Tevens vindt ter hoogte van het component van het variabel een reclassificatie plaats van beleggingen voor risico fonds naar beleggingen voor risico deelnemers. De presentatie van de vergelijkende cijfers over boekjaar 2019 is daarom aangepast. Dit heeft geen impact gehad op de eigen vermogenspositie of het resultaat over boekjaar 2019.

Waardering

Algemene grondslagen

Overige activa en passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Voor vorderingen wordt rekening gehouden met een aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijzigingen 2020

Prognosetafel

In 2020 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2020, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2020 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo

2020 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 20.731 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2020 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Ervaringssterfte

Ook heeft het fonds ultimo 2020 besloten om over te gaan op een andere ervaringssterfte. Dit is in 2020 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 1.108 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2020 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de marktwaarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de marktwaarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen gedurende het jaar.

Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen

De ter beurse genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde gebaseerd op onderliggende marktwaarde.

Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de reële waarde.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het fonds worden aangehouden. Tevens wordt hier het aandeel van de beleggingen m.b.t. het variabel pensioen verantwoord.

Algemene reserve

Aan de algemene reserve worden de jaarresultaten toegevoegd cq onttrokken. Wanneer door tegenvallende resultaten de financiële positie verslechtert, neemt de algemene reserve af en daarmee ook de toeslagruimte.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Intrest

Rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank ultimo 2020. De gewogen gemiddelde marktrente ultimo 2020 bedraagt 0,21% (2019: 0,79%).

Rentetoevoeging

Onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2020 is deze rente gelijk aan -0,324% (2019: -0,235%).

Sterfte

Prognosetafel AG2020 (startjaar 2021) waarop fondsspecifieke ervaringssterfte wordt toegepast.

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt uitgegaan van het onbepaalde-partnersysteem.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijden worden in maanden nauwkeurig bepaald.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 2,5 jaar (2019: 2,5 jaar) gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3% van de netto voorziening.

Overige technische voorzieningen

Voorziening schadereserve AOP

Voor de deelnemers die op 1 januari 2003 arbeidsongeschikt zijn, is een voorziening gevormd. Hierin worden salarisafhankelijke, extra stortingen gedaan in module 3. In boekjaar 2010 is deze voorziening uitgebreid met de deelnemers die na 1 januari 2003 arbeidsongeschikt zijn geworden. Vanuit de voorziening schadereserve AOP worden salarisafhankelijke, extra stortingen gedaan in module 3.

Voorziening langdurig zieken module 2

Voor deelnemers die op balansdatum ziek zijn, is rekening gehouden met de verwachte toekomstige schadelast door vorming van de voorziening voor langdurig zieken. De voorziening met betrekking tot module 1 is inbegrepen in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Ter afdekking van dit latent arbeidsongeschiktheidsrisico is een voorziening gevormd ter grootte van de risicopremie voor toekomstige arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en premievrijstelling. Met ingang van boekjaar 2015 is een vordering op de herverzekeraar opgenomen die gelijk is aan de hoogte van deze voorziening. De vorming van deze vordering is in de staat van baten en lasten opgenomen als baat onder de uitkeringen uit herverzekering.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de technische voorziening voor risico deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen. Verder wordt hier ook het variabel pensioen bij opgeteld.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hier onder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. De interesten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen vastgoedmaatschappijen, aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenissen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Herverzekering

Bij Elips Life AG zijn het overlijdensrisico en het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldstroom m.b.t. de premies en inleg voor risico deelnemers is in het kasstroomoverzicht gesaldeerd.

Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is gelijk aan de reserves + technische voorzieningen + voorzieningen voor risico deelnemers.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen/ Verstrekk- ingen	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2020
Onroerende zaken						
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	3.089	0	-13	-2	-49	3.025
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	222.706	32.450	-30.871	-1.331	27.218	250.172
Vastrentende waarden						
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	360.962	110.030	-43.481	-1.184	21.541	447.868
Derivaten						
Euroswaps	15.855	96	-30.400	30.365	18.665	34.581
Reclassificatie naar passivazijde	22.869					18.908
	38.724	96	-30.400	30.365	18.665	53.489
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	147.613	176.412	-200.357	-317	-381	122.970
	773.094	318.988	-305.122	27.531	66.994	877.524
Af: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen naar beleggingen voor risico deelnemers	-11.501					-18.416
Totaal belegd vermogen activazijde	761.593	318.988	-305.122	27.531	66.994	859.108
Derivaten met een negatieve waarde (passivazijde)						
Euroswaps	22.869					18.908
Totaal belegd vermogen passivazijde	22.869	0	0	0	0	18.908
Totaal belegd vermogen	738.724	318.988	-305.122	27.531	66.994	840.200

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen. Indirecte beleggingen in aangesloten ondernemingen zijn niet substantieel.

Reclassificatie beleggingen ten behoeve van risicoparagraaf

Bij toepassing van het look through-principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden deze componenten toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

	Stand ultimo 2020	Liquide middelen	Overlopende intrest	Te vorderen dividend- belasting voor risico fonds	Overlopende aan/ en verkoopen beleggingen	Toepassing look through	Stand ultimo 2020 na look through
Onroerende zaken	3.025	0	0	0	0	11.021	14.046
Zakelijke waarden	250.172	0	0	0	0	-12.906	237.266
Vastrentende waarden	447.868	0	2.113	0	0	120.334	570.315
Derivaten	34.581	0	-158	0	0	4.627	39.050
Overige beleggingen	122.970	594	0	66	0	-148.996	-25.366
Collateral	-25.920	0	0	0	0	25.920	0
	832.696	594	1.955	66	0	0	835.311

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2020

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed.
De waardering is een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Onderstaande levelindeling is op basis van het look through-principe.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2020
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	11.022	3.024	0	0	14.046
Zakelijke waarden					
Beleggingsfondsen in aandelen	237.266	0	0	0	237.266
Vastrentende waarden					
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	491.706	0	78.609	0	570.315
Derivaten					
Valutatermijncontracten	0	4.513	0	0	4.513
Interest rate swaps	0	0	34.537	0	34.537
	0	4.513	34.537	0	39.050
Overige beleggingen					
Liquiditeiten	-25.366	0	0	0	-25.366
Totaal belegd vermogen	714.628	7.537	113.146	0	835.311

In verband met onderlinge vergelijkbaarheid van pensioenfondsen en om aansluiting te vinden met Nederlandse Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is met ingang van boekjaar 2020 de levelindeling van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toegepast. Tot en met boekjaar 2019 werd de indeling conform de IFRS regelgeving gehanteerd.

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2019

Level 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering, maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Onderstaande levelindeling is op basis van het look through-principe.

Categorie	Level 1 Directe markt- notering	Level 2 Afgeleide markt- notering	Level 3 Modellen en technieken niet gebaseerd op markt- data	Stand ultimo 2019
Onroerende zaken				
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	7.835	3.076	0	10.911
Zakelijke waarden				
Beleggingsfondsen in aandelen	211.408	0	0	211.408
Vastrentende waarden				
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	502.938	0	3.166	506.104
Derivaten				
Valutatermijncontracten	0	2.129	0	2.129
Euroswaps	0	0	16.045	16.045
Total return swaps	0	0	355	355
	0	2.129	16.400	18.529
Overige beleggingen				
Liquide middelen	-12.991	0	0	-12.991
Totaal belegd vermogen	709.190	5.205	19.566	733.961

[2] Beleggingen voor risico deelnemers

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen	Verkopen	Rente herbelegd	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2020
Onroerende zaken						
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	78	111	-58	0	-38	93
Zakelijke waarden						
Aandelenbeleggingsfondsen	86.822	14.270	-5.687	0	12.141	107.546
Vastrentende waarden						
Obligatiebeleggingsfondsen	112.006	17.964	-10.318	0	10.624	130.276
Overige beleggingen						
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	2.899	41.205	-41.585	24	179	2.722
Totaal belegd vermogen	201.805	73.550	-57.648	24	22.906	240.637
Bij: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen	11.501					18.416
Totaal belegd vermogen	213.306	73.550	-57.648	24	22.906	259.053

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen.

De beleggingen voor risico deelnemers hebben betrekking op de Excedentregeling (module 2), pensioenregeling 2016 en Vrijwillig Bijsparen (module 3).

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2020

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Onderstaande levelindelingen van de beleggingen voor risico deelnemers zijn niet gebaseerd op het look through-principe.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2020
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	0	0	0	93	93
Zakelijke waarden					
Aandelenbeleggingsfondsen	0	0	0	107.546	107.546
Vastrentende waarden					
Obligatiebeleggingsfondsen	0	0	0	130.276	130.276
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	0	0	0	2.722	2.722
Totaal belegd vermogen	0	0	0	240.637	240.637

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2019

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2019
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	0	0	0	78	78
Zakelijke waarden					
Aandelenbeleggingsfondsen	0	0	0	86.822	86.822
Vastrentende waarden					
Obligatiebeleggingsfondsen	0	0	0	112.006	112.006
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	0	0	0	2.899	2.899
Totaal belegd vermogen	0	0	0	201.805	201.805

De specificatie naar module van de beleggingen voor risico deelnemers (exclusief variabel pensioen) is als volgt:

Module	Stand 31 december 2020	Stand 31 december 2019
Excedentregeling (module 2)	37.321	35.199
Vrijwillig bijsparen (module 3)	19.476	18.028
Pensioenregeling 2016	183.840	148.578
	240.637	201.805

Het vermogen van de verschillende modules is per 31 december 2020 in de volgende producten belegd:

Product	Pensioen- regeling 2016	Exedent- regeling	Vrijwillig Bijsparen	Totaal
LifeCycle Mix	180.525	36.137	19.274	235.936
Eigen Verdeling	3.315	1.184	202	4.701
Totaal 31 december 2020	183.840	37.321	19.476	240.637

Het vermogen van de verschillende modules is per 31 december 2019 in de volgende producten belegd:

Product	Pensioen- regeling 2016	Exedent- regeling	Vrijwillig Bijsparen	Totaal
LifeCycle Mix	145.397	33.927	17.756	197.080
Eigen Verdeling	3.181	1.272	272	4.725
Totaal 31 december 2019	148.578	35.199	18.028	201.805

	2020	2019
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Lopende intrest en dividend		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen intrest en dividend van:		
– Obligaties	2.113	2.159
– Derivaten	-158	139
	1.955	2.298
Overige vorderingen		
Terugvorderbare dividendbelasting risico deelnemers	7	8
Terugvorderbare dividendbelasting fonds	66	0
Verzekeringsmaatschappijen (Elips Life / Swiss Re)	6.300	6.037
Collateral	260	0
Werkgevers	0	1.081
	6.633	7.126
Met uitzondering van een gedeelte van de vordering op verzekeringsmaatschappijen, hebben alle vorderingen en overlopende activa een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal vorderingen en overlopende activa	8.588	9.424
[4] Liquide middelen		
Depotbanken	595	728
ING Bank N.V.	4.724	959
	5.319	1.687
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds. Het fonds heeft een kredietfaciliteit van 350 bij ING die ultimo boekjaar niet benut is.		
Totaal activa	1.132.068	986.010

Passiva**Reserves****[5] Algemene reserve**

Stand per 1 januari

Bij: uit bestemming saldo

Stand per 31 december

De minimaal vereiste dekkingsgraad is door het pensioenfonds vastgesteld op:

De vereiste dekkingsgraad is:

De dekkingsgraad is:

De beleidsdekkingsgraad is:

Het fonds heeft in 2020 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad voor risico fonds binnen de gekozen hersteltermijn van twaalf jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2020 een beleidsdekkingsgraad voor risico fonds van 96,7%, terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad voor risico fonds van 92,7% 4,0%-punt lager is. Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2021 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt dat het fonds naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Voor het fonds bestaat daarnaast de situatie dat de beleidsdekkingsgraad zich voor het zesde opeenvolgende moment onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt. Er geldt de regel dat de beleidsdekkingsgraad niet meer dan zes achtereenvolgende meetmomenten lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad mag zijn. Op basis van het herstelplan dat in het eerste kwartaal van 2021 is ingediend zal deze situatie zich naar verwachting niet voordoen en zal het fonds naar verwachting niet tijdig herstellen tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad. In november 2019 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid besloten om pensioenfondsen die een te lage dekkingsgraad hebben, onder voorwaarden langer de tijd te geven om te voldoen aan de gestelde financiële eisen. Met deze maatregel werd voorkomen dat een groot aantal pensioenfondsen in 2020 kortingen moest doorvoeren. De dekkingsgraad moest per 31 december 2019 minimaal 90% zijn om de pensioenaanspraken en –rechten niet direct te hoeven korten. De dekkingsgraad van ons fonds was per 31 december 2019 96,5% en daarmee hoger dan 90% en ook uit het herstelplan bleek dat korting niet noodzakelijk was.

2020**2019**

-34.604

-37.912

8.018

3.308

-26.586**-34.604**

103,3%

103,4%

110,4%

110,9%

97,6%

96,5%

92,7%

95,2%

	2020	2019
[7] Overige technische voorzieningen		
<i>Schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers</i>		
Stand per 1 januari	6.954	6.135
Mutatie via staat van baten en lasten	851	819
Stand per 31 december	7.805	6.954
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	577	559
Mutatie via staat van baten en lasten	22	18
Stand per 31 december	599	577
Totaal overige technische voorzieningen	8.404	7.531
[8] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	201.805	154.302
Stortingen	22.468	22.853
Onttrekkingen ¹⁾	-6.715	-4.451
Rendement (inclusief rebates en verrekening van kosten)	23.079	29.101
Stand per 31 december	240.637	201.805
Bij: Variabel pensioen	18.416	11.501
Stand per 31 december	259.053	213.306

1) Betreft onttrekkingen ten behoeve van inkoop in de andere pensioenregeling en ten behoeve van waardeoverdrachten.

	2020	2019
[9] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten (zie voor opbouw toelichting [1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen)	18.908	22.869
Collateral	26.180	19.290
Nog te betalen bankkosten	6	3
Loonheffing en sociale lasten	183	164
Te betalen vermogensbeheer-, pensioenuitvoerings- en administratiekosten	671	508
Werkgever	608	0
Uitkeringsgerechtigden	1	1
Vooruitontvangen bedragen volgend boekjaar	78	62
Nog te muteren waardeoverdrachten	4	192
Nog door te storten bedragen m.b.t. beleggingen voor risico deelnemers	1	1
Nog te herbeleggen dividendbelasting m.b.t. beleggingen voor risico deelnemers	7	8
	46.647	43.098
Alle schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal passiva	1.132.068	986.010

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met AZL. Deze overeenkomst loopt tot en met 31 december 2021. De overeenkomst met de vermogensbeheerder (NNIP) is maandelijks opzegbaar. Verder zijn er geen investeringscommitments aangegaan.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van vanaf looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het effect op de dekkingsgraden zal dus de komende jaren geleidelijk optreden. Ondanks dat de nieuwe UFR-methode formeel gezien nog niet van kracht is per einde 2020, zijn de effecten van de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-parameters opgenomen in de volgende tabel:

	Huidig	2021	vanaf 2024
	100% UFR	75% UFR/ 25% nUFR	100% nUFR
Technische voorziening (risico fonds)	852.954	866.028	910.022
Dekkingsgraad	97,6%	96,5%	92,8%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	110,4%	110,4%	110,4%

Overige gebeurtenissen na balansdatum

Verder hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Baten en lasten	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[10] Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	243	66
Aandelen	3.754	3.570
Vastrentende waarden	3.381	3.335
Derivaten	251	1.833
Banken	-4	-13
	7.625	8.791
[11] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	-2	124
Aandelen	-1.331	0
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	-1.184	446
Euroswaps	30.365	50.163
Overige beleggingen	-317	-183
	27.531	50.550
<i>Niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	-49	105
Aandelen	27.218	37.125
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	21.541	29.135
Overige beleggingen	-381	-405
Euroswaps	18.665	-249
Toedeling rendement variabel pensioen	-624	0
	66.370	65.711
[12] Kosten vermogensbeheer		
Beheerloon en rabates	-223	-187
Beleggingsadviseur	-42	-58
	-265	-245
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	101.261	124.807

	2020	2019
Het beheerloon en de rebates over 2020 / 2019 kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:		
Beheerloon		
– Fiduciair beheer overig	-853	-766
Rebate fees		
– Aandelen	557	46
– Vastrentende waarden	31	475
	-265	-245
De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld, omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen. Bovengenoemde kosten wijken af van de genoemde kosten in het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.		
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
[13] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Vastgoedbeleggingsfondsen	-38	8
Aandelenbeleggingsfondsen	12.141	16.563
Obligatiebeleggingsfondsen	10.624	12.093
Overige beleggingen	203	263
Rebates	149	174
Toedeling rendement variabel pensioen	624	0
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	23.703	29.101

	2020	2019
[14] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Periodieke premies	3.610	3.437
	3.610	3.437
De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendekkende premie basisregeling	25.405	25.663
– Gedempte kostendekkende premie basisregeling	n.v.t.	n.v.t.
– Feitelijke premie basisregeling	25.569	26.291
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.594	2.209
– Opslag in stand houden vereist vermogen	11	10
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.344	1.008
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	21.456	22.436
	25.405	25.663
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.594	2.209
– Opslag in stand houden vereist vermogen	11	10
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.344	1.008
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	21.456	22.436
– Premiemarge	164	628
	25.569	26.291
Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen.		
In het boekjaar is geen korting verstrekt aan de aangesloten ondernemingen.		
De feitelijke premie is vastgesteld als een leeftijdsafhankelijk percentage van de pensioengrondslag (12,96 x het maandsalaris minus franchise). De pensioenregeling is aangemerkt als een DC-regeling en de feitelijke premie zou kostendekkend dienen te zijn gedurende de looptijd van de uitvoeringsovereenkomst.		

	2020	2019
[15] Premiebijdragen voor risico deelnemers		
Stortingen	22.468	22.853
[16] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	0
Overgedragen pensioenverplichtingen	-343	0
Interne waardeoverdrachten t.b.v. inkoop variabel pensioen	6.291	4.382
Onttrekkingen beleggingen voor risico deelnemers ten behoeve van inkoop rechten variabel pensioen en uitgaande waardeoverdrachten	-6.715	-4.451
	-767	-69
[17] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-6.354	-5.612
Partnerpensioen	-1.580	-1.467
Wezenpensioen	-161	-158
Afkopen	-44	-29
	-8.139	-7.266
[18] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Toevoeging pensioenopbouw	-3.442	-3.746
Toevoeging indexering, overige toeslagen en korting	0	0
Rentetoevoeging	-837	1.521
Onttrekking voor uitkeringen	8.120	7.277
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	244	218
Wijziging marktrente	-119.018	-122.949
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	319	-2
Overige mutaties	-2.011	-1.726
Wijziging actuariële grondslagen	21.839	0
	-94.786	-119.407
Overboeking mutatie variabel pensioen naar risico deelnemers	6.915	11.501
	-87.871	-107.906

	2020	2019
Mutatie overige technische voorzieningen		
[19] Voorziening schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers	-851	-819
[20] Voorziening langdurig zieken	-22	-18
	-873	-837
[21] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Rendement	-23.079	-29.101
Stortingen (inclusief inkomende bovenmatige waardeoverdrachten)	-22.468	-22.853
Onttrekkingen	6.715	4.451
	-38.832	-47.503
Mutatie aandeel variabel pensioen	-6.915	-11.501
	-45.747	-59.004
Herverzekering		
[22] Premies	-2.594	-2.209
[23] Uitkeringen uit herverzekering		
Premievrijstelling	238	162
Premievrijstelling mutatie vordering	841	57
Kapitaal bij overlijden	3.046	1.378
Mutatie vordering u.h.v. langdurig zieken	22	19
	4.147	1.616
Totaal herverzekering	1.553	-593

	2020	2019
[24] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-958	-844
Accountant (controle-opdracht jaarrekening en DNB-staten)	-51	-51
Accountant (andere niet-controlediensten en sleutelfunctie)	-47	0
Actuaris (inclusief actuariële sleutelfunctie)	-150	-137
De Nederlandsche Bank	-59	-52
Autoriteit Financiële Markten	-5	-5
Pensioenfederatie	-1	-1
Visitatiecommissie	-15	-15
Bestuurskosten (bestuursverkiezing, vergaderzaal en bestuursaansprakelijkheidsverzekering)	-9	-6
Overige advieskosten	-264	-96
Opleidingskosten	-21	-8
Diverse kleine posten	-8	-11
	-1.588	-1.226
[25] Overige baten en lasten		
Onttrekkingen spaarkapitalen t.g.v. pensioenfonds	408	0
Diversen	0	11
	408	11
Saldo van baten en lasten	8.018	3.308

	2020	2019
Actuariële analyse		
Beleggingsopbrengsten	-15.187	2.824
Premies	766	1.274
Waardeoverdrachten	-68	-2
Uitkeringen	23	11
Sterfte	1.360	-152
Arbeidsongeschiktheid	529	-193
Mutaties	-185	-181
Overige mutaties technische voorzieningen	20.875	133
Andere oorzaken	-95	-406
	8.018	3.308

Bezoldiging bestuursleden, visitatiecommissie en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2020 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en/of VO

	2020	2019
Bestuursvergoedingen (inclusief onkostendeclaraties)	2	2
Vergoedingen visitatiecommissie	15	15
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	0	0
Totaal	17	17

Personeel

Gedurende het boekjaar 2020 had de stichting geen personeel in dienst. De bestuursadvisering is sinds 2019 uitbesteed aan ABB voor Pensioenfonds.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Financiering

Het fonds heft bij de werkgever een premie op basis van leeftijdsstaffels.

De omvang van de premie is voldoende te achten voor de opbouw van de in enig jaar te verkrijgen aanspraken, de dekking van het overlijdensrisico en het risico van premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid. Verder bevat de premie een component ter dekking van de kosten in het boekjaar en ter vorming van de voorziening voor excassokosten en wordt rekening gehouden met het beoogde weerstandsvermogen.

Er kan voor een door het bestuur vast te stellen periode een korting op de premie worden verleend op grond van de vermogenspositie van het fonds. De korting wordt slechts verleend indien er sprake is van een toereikende voorziening pensioenverplichtingen en een toereikend weerstandsvermogen.

Risicoparagraaf

(in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hieromtrent heeft afstemming plaatsgevonden met het bestuur, de waarmede actuaire en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2020 van 110,4% en 2019 van 110,9%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2020		2019	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	3.732	0,2	14.663	1,0
Zakelijke waarden risico (S2)	66.138	6,5	60.220	6,7
Valutarisico (S3)	23.105	0,5	16.803	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	58.177	5,5	47.677	4,8
Verzekeringstechnisch risico (S6)	28.814	0,8	26.547	0,9
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheerrisico (S10)	762	0,0	5.284	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-65.159		-65.051	
Vereist eigen vermogen voor risico fonds	115.569	13,5	106.143	13,7
Afname voor toerekening technische voorziening	0	-3,1	0	-2,8
Totaal vereist eigen vermogen	115.569	10,4	106.143	10,9

	2020		2019	
	€	%	€	%
Aanwezige dekkingsgraad		97,6		96,5
Beleidsdekkingsgraad		92,7		95,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad		103,3		103,4
Strategisch vereiste dekkingsgraad		110,4		110,9

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 92,7% . Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2019 van 95,2%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 2,5%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het pensioenfonds kent een langere looptijd voor de pensioenverplichtingen dan voor de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 18,2.

Duratie van de pensioenverplichtingen 23,2.

Het pensioenfonds dekt strategisch 50,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 50,0% op basis van de swapcurve is eind 2020 equivalent met een renteafdekking van 61,4% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 73,3% eind 2020.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 2.577 (0,1%) en voor het strategisch renterisico 3.732 (0,2%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende categorieën in zakelijke waarden getoond.

Verdeling onroerende zaken en zakelijke waarden per categorie:

Onroerende zaken, niet beursgenoteerde indirecte

vastgoedbeleggingsfondsen

Private equity

Ontwikkelde markten (Mature markets)

Opkomende markten (Emerging markets)

2020		2019	
€	%	€	%
14.046	5,6	10.911	4,9
68	0,0	0	0,0
208.082	82,8	185.625	83,5
29.116	11,6	25.783	11,6
251.312	100,0	222.319	100,0

Derivaten

Strategisch dekt het fonds het zakelijke waarden risico niet af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 89.850 (9,6%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 66.138 (6,5%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van het valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingsportefeuille onroerende zaken, aandelen en vastrentende waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	403.774	48,3	346.513	47,2
Amerikaanse dollar	264.254	31,6	248.854	33,9
Australische dollar	5.663	0,7	4.138	0,6
Britse pound sterling	25.468	3,0	29.861	4,1
Hongkongse dollar	9.505	1,1	8.749	1,2
Japanse yen	17.291	2,1	16.366	2,2
Mexico Peso	2.357	0,3	685	0,1
Zwitserse francs	6.697	0,8	5.485	0,7
Indiase Roepia	2.776	0,3	2.303	0,3
Overige valuta	97.526	11,7	71.007	9,7
	835.311	100,0	733.961	100,0
<i>Verdeling beleggingsportefeuille onroerende zaken, aandelen en vastrentende waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	736.085	88,1	666.789	90,8
Amerikaanse dollar	5.137	0,6	2.465	0,3
Australische dollar	-64	0,0	-110	0,0
Britse pound sterling	-535	-0,1	-164	0,0
Hongkongse dollar	7.306	0,9	6.526	0,9
Japanse yen	-146	0,0	-151	0,0
Mexico Peso	2.357	0,3	685	0,1
Zwitserse francs	897	0,1	-36	0,0
Indiase Roepia	2.776	0,3	2.303	0,3
Overige valuta	81.498	9,8	55.654	7,6
	835.311	100,0	733.961	100,0

Voor de categorieën bedrijfsobligaties, obligaties opkomende landen HC en wereldwijde aandelen ontwikkelde markten zal gebruik gemaakt worden van Euro hedged beleggingsfondsen.

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2020:

in miljoenen euro	aankoop transacties	verkoop transacties
Euro	332.311	0
US dollar	0	-259.117
Britse pound sterling	0	-26.003
Japanse yen	0	-17.437
Hongkongse dollar	0	-2.199
Canadese dollar	0	-10.214
Zwitserse francs	0	-5.800
Australische dollar	0	-5.727
Zweedse kroon	0	-2.277
Deense kroon	0	-1.774
Singaporse dollar	0	-739
Noorse kroon	0	-411
Israelische shekel	0	-218
Nieuw-Zeelandse dollar	0	-214
Overige valuta	0	-181
	332.311	-332.311

Strategisch dekt het fonds 67,2% van haar niet-euro beleggingen af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 14.481 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 23.105 (0,5%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en loopt daarmee geen risico dat de waarde van deze beleggingen daalt als gevolg van marktontwikkelingen.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 30%. De buffer voor het feitelijk grondstoffenrisico bedraagt 0 (0,0%) en voor het strategisch grondstoffenrisico 0 (0,0%).

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA-rating impliceert dat de vastrentende-waardenbelegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	94.312	16,5	87.576	17,3
AA	156.471	27,4	91.030	18,0
A	145.137	25,4	166.399	32,9
BBB	98.332	17,2	102.620	20,3
Lager dan BBB	54.510	9,6	42.860	8,5
Geen rating	21.553	3,8	15.619	3,1
	570.315	100,0	506.104	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd tot 1 jaar	122.970	21,7	175.862	34,7
Resterende looptijd van 1 tot 5 jaar	0	0,0	0	0,0
Resterende looptijd langer dan 5 jaar	447.345	78,3	330.242	65,3
	570.315	100,0	506.104	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende-waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt, neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 48.562 (4,2%) en voor het strategisch kredietrisico van 58.177 (5,5%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk en strategisch verzekeringstechnisch risico bedraagt 28.814 (0,8%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
Vastgoed, aandelen en vastrentende beleggingen				
<i>Verdeling naar regio:</i>				
Europa	449.660	53,8	371.208	50,6
Noord-Amerika	248.556	29,8	227.221	31,0
Azië	38.052	4,6	33.963	4,6
Opkomende markten	81.814	9,8	74.177	10,1
Overig	3.544	0,4	21.854	3,0
Overige beleggingen	13.685	1,6	5.538	0,8
	835.311	100,0	733.961	100,0
Onroerende zaken				
Niet-beursgenoteerd	3.024	21,5	3.076	28,2
Beursgenoteerd	11.022	78,5	7.835	71,8
	14.046	100,0	10.911	100,0

Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken

CBRE PROP. FND EUROP (SP)	94	3,1	254	8,1
CBRE DRES FGR FUND	2.868	94,9	2.747	87,8
CBRE EUROSIRIS FUND	62	2,0	88	2,8

	2020		2019	
	€	%	€	%
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Energie	6.557	2,8	10.183	4,8
Financiële instellingen	32.609	13,7	34.810	16,5
Gezondheidszorg	28.998	12,2	24.969	11,8
Industriële ondernemingen	19.911	8,4	17.601	8,3
Informatietechnologie	54.912	23,1	38.609	18,3
Telecommunicatie	22.730	9,6	19.701	9,3
Nutsbedrijven	6.712	2,8	6.592	3,1
Duurzame consumentengoederen en -diensten	31.973	13,5	23.852	11,3
Niet duurzame consumentengoederen en -diensten	15.631	6,6	15.222	7,2
Grondstoffen	10.249	4,3	9.090	4,3
Vastgoed	6.593	2,8	7.293	3,4
Andere sectoren	391	0,2	3.486	1,6
	237.266	100,0	211.408	100,0

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in obligaties en vastrentende waarden

Oostenrijkse staat	18.220	4,1	15.915	4,4
Franse staat	27.330	6,1	26.832	7,4
Nederlandse staat	49.143	11,0	37.707	10,4
Duitse staat	40.332	9,0	43.988	12,2
Belgische staat	7.516	1,7	6.995	1,9
Finse staat	3.871	0,9	6.766	1,9

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 1.075 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico van 762 (0,0%).

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille eind 2020 -€ 58.365 en voor de strategische beleggingsportefeuille -€ 65.159.

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 3,5%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 3,1%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een technische voorziening voor risico deelnemers heeft.

Vastgesteld te Utrecht, 18 juni 2021

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

A.J. Holsappel
(voorzitter)

M.C. de Heer
(secretaris met ingang van 1 december 2020)

S.R. Richters

W.W.H. Starmans

K. Chraa

W.F. Heukels

J.H. van Hensbergen
(secretaris tot en met 30 november 2020)

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

In de bestuursvergadering van 18 juni 2021 heeft het bestuur besloten het positieve resultaat over het boekjaar 2020 van € 8.018,- toe te voegen aan de algemene reserve.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland te Utrecht is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.600.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 375.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor 6 achtereenvolgende jaareinden. Indien de beleidsdekkingsgraad de komende jaren gedurig lager blijft uitkomen dan het niveau van de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen, dan zal per 31 december 2021 een kortingsmaatregel moeten worden uitgevoerd.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 18 juni 2021

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland ('de Stichting' of 'het fonds') te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
— Materialiteit van EUR 7,5 miljoen — 0,8% van het pensioenvermogen
Kernpunten
— Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds — Waardering van beleggingen voor risico deelnemers — Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds
Oordeel
Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 7,5 miljoen (2019: EUR 7,6 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (0,8%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 375 duizend rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan NN Investment Partners B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door NN Investment Partners B.V. en informatie over

de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van NN Investment Partners B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan NN Investment Partners B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij het bestuur.

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we het bestuur verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichthouders geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij al onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar het kernpunt van de controle ten aanzien van de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen, met hierin onze aanpak met betrekking tot een hoger risico vanwege schattingen waarbij het bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan het bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren. In het geval van tekortkomingen in de fraudemitigerende interne beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.
- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- Wij hebben zaken die zijn gerapporteerd via SLA-rapportages van de Stichting geïdentificeerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.

- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.
- In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstrengeling hebben wij nevenfuncties van het bestuur en/of andere medewerkers geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat het bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen voor risico pensioenfonds bedragen circa 76% van het balanstotaal. Deze beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds van de Stichting op basis van het 'look through'-principe voor circa 715 miljoen (86%) is gebaseerd op genoteerde marktprijzen (niveau 1) en voor circa 121 miljoen (14%) op onafhankelijke taxaties en netto contante waarde-berekeningen

(niveau 2 en 3). De waardering van deze beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Vanwege de omvang van de beleggingen voor risico pensioenfonds in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van deze beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds gebaseerd op marktnoteringen alsmede een deel van de beleggingen voor risico pensioenfonds gebaseerd op afgeleide marktnoteringen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van de vastgoedbeleggingen voor risico pensioenfonds gebaseerd op afgeleide marktnoteringen (niveau 2) hebben wij getoetst aan de hand van (door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds in de jaarrekening acceptabel. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen voor risico pensioenfonds is toereikend.

Waardering van beleggingen voor risico deelnemers

Omschrijving

De beleggingen voor risico deelnemers vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen bedragen circa 23% van het balanstotaal. Deze beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 2 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers van de Stichting (EUR 241 miljoen, 100%) is gebaseerd andere waarderingsmethoden (voor fondsbeleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages).

Vanwege de omvang van de beleggingen voor risico deelnemers in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van deze beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 2 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers in de jaarrekening acceptabel. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen voor risico deelnemers is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuaireel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat in 2020 schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden in de overlevingstafel (Prognosetafel AG2020) en de gehanteerde ervaringssterfte. In de risicoparagraaf is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude

kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 18 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

W. Kevelam RA

Bijlagen

Bijlage 1: Verloop verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 31 december 2019	3.943	8.961	949
Mutaties door:			
– Nieuwe toetreding	496	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-546	546	0
– Waardeoverdracht	0	-243	0
– Overlijden	-7	-12	-21
– Ingang pensioen	-23	-93	156
– Afkopen	0	-2	-9
– Andere oorzaken	3	-16	-11
Mutaties per saldo	-77	180	115
Stand per 31 december 2020	3.866 ¹⁾	9.141	1.064
Specificatie pensioengerechtigden		2020	2019
Ouderdomspensioen		815	715
Partnerpensioen		182	166
Wezenpensioen		67	68
		1.064	949

1) Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling

Bijlage 2: Personalia en organisatie pensioenfonds

Samenstelling bestuur

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2020 is als volgt.

<i>Gekozen door de deelnemers</i>	<i>Functie</i>	<i>Geboortejaar</i>	<i>Lid vanaf</i>	<i>Einde zittingsduur</i>
Mevr. S.R. Richters	bestuurslid	1989	01-07-2019	01-07-2023
Mevr. K. Chraa	bestuurslid	1990	01-01-2020	01-07-2024
<i>Op voordracht door de werkgever</i>				
Dhr. J.H. van Hensbergen	bestuurslid ¹⁾	1973	01-09-2016	01-07-2024
<i>Op voordracht van de Ondernemingsraad</i>				
Dhr. A.J. Holsappel	voorzitter	1956	10-04-2013	01-07-2025
Dhr. M.C. de Heer	secretaris ¹⁾	1963	01-07-2018	01-07-2022
<i>Gekozen door de gewezen deelnemers</i>				
Dhr. W.W.H. Starmans	bestuurslid	1953	01-07-2018	01-07-2022
<i>Gekozen door de pensioengerechtigden</i>				
Dhr. W.F. Heukels	bestuurslid	1948	17-04-2014	01-07-2022

Over de samenstelling van het bestuur is over 2020 het volgende op te merken:

- Mevrouw Chraa is in 2019 gekozen door de deelnemers als bestuurslid. Van 1 juli 2019 tot 1 januari 2020 was zij aspirant bestuurslid. Per 1 januari 2020 is zij volwaardig bestuurslid.
- De zittingstermijn van de heer Van Hensbergen liep af per 1 juli 2020. Hij is herbenoemd voor een nieuwe termijn van vier jaar.
- De zittingstermijn van de heer Holsappel loopt af per 1 juli 2021. Vooruitlopend hierop, is hij herbenoemd voor een nieuwe termijn van vier jaar.
- Op 1 december 2020 heeft de heer De Heer de functie van secretaris van het fonds overgenomen van de heer Van Hensbergen.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2020 is als volgt.

<i>Namens de werkgever</i>				
Dhr. H.J.M. Wasser	voorzitter	1958	01-01-2016	31-12-2022
<i>Namens de pensioengerechtigden</i>				
Dhr. W.G.W.M. Hendrickx	lid	1948	01-01-2015	31-12-2022
<i>Namens de gewezen deelnemers</i>				
Dhr. J. van Doppen	lid	1971	01-01-2020	31-12-2023
<i>Namens de deelnemers</i>				
Mevr. M.W.A. van Berkel	lid	1968	01-07-2018	31-12-2021

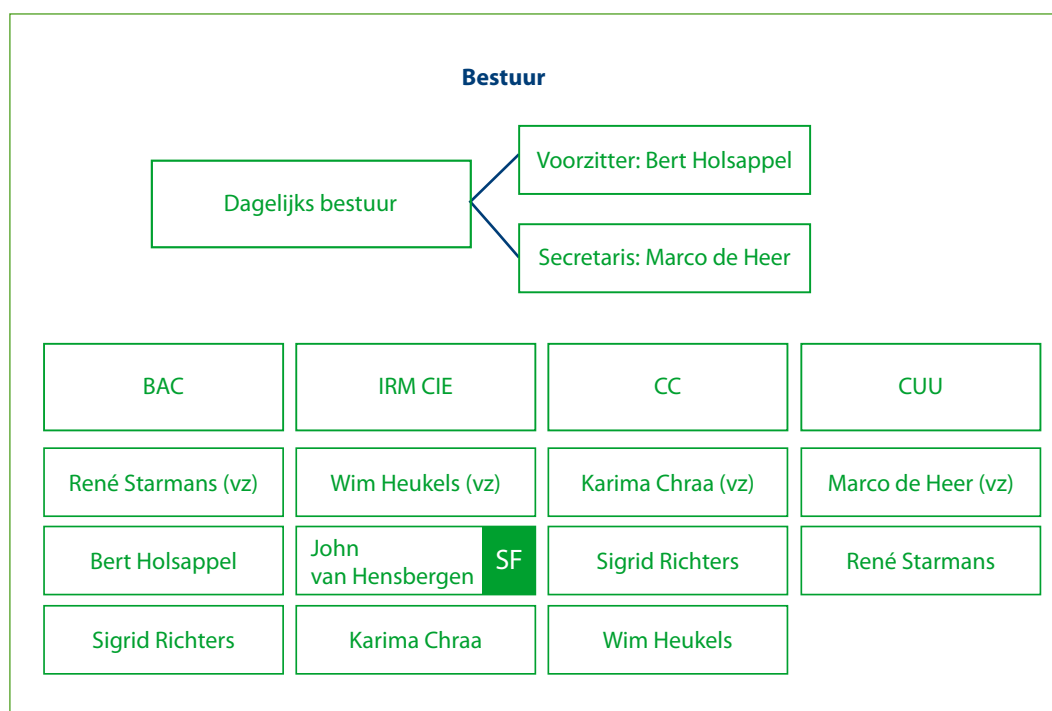
¹⁾ In 2021 hebben wij op basis van nieuwe inzichten besloten de risicobeheerfunctie niet onder te brengen bij een bestuurslid, zoals eerder de bedoeling was. Er wordt onderzoek verricht op welke wijze en onder welke voorwaarden deze functie en de operationele invulling bij een externe partij kan worden ondergebracht. Wij gaan ervanuit uit dat dit traject in het 3de kwartaal van 2021 volledig kan worden afgerond.

Over de samenstelling van het verantwoordingsorgaan is over 2020 het volgende op te merken:

- De heer J. van Dopperen heeft per 1 januari 2020 zitting genomen in het Verantwoordingsorgaan namens de gewezen deelnemers.

Commissies

Het bestuur werkt met een commissie structuur, waarbij de bestuursleden voorzitter zijn en/of deelnemen in één of meer commissies. De commissies bereiden alle onderwerpen op hun taakgebied voor en stellen adviezen op voor het bestuur voorzien van een risicoafweging. Het bestuur neemt mede op basis hiervan een besluit. De commissies worden desgewenst aangevuld met tijdelijke of permanente externe specialisten.

Elke commissie heeft eigen taken en verantwoordelijkheden. Deze zijn uitgewerkt in het bestuursdocument 'Algemene Governance' van 13 januari 2019 en hieronder beknopt weergegeven.

Dagelijks Bestuur (DB)

Het dagelijks bestuur van het fonds bestuurt de dagelijkse gang van zaken binnen het bestuur en voert taken uit die voortvloeien uit genomen bestuursbesluiten. Daarnaast is DB het gezicht van het bestuur naar buiten en ook de contactpersoon van sociale partners. DB bestaat uit de voorzitter en de secretaris van het bestuur.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De beleggingsadviescommissie heeft een voorbereidende c.q. beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van: de beleggingsrisico's, de beoordeling van economische ontwikkelingen, het nemen van maatregelen ten aanzien van risicobeheersing, de formulering en beoordeling van het beleggingsbeleid, het vaststellen van het beleggingsplan, de monitoring van de benoeming, de prestaties en het ontslag van externe managers, de beoordeling functioneren van de uitvoeringsorganisatie op het gebied van beleggingen. De beleggingsadviescommissie bewaakt de operationele financiële risico's van het fonds en wordt ondersteund door de adviseur vermogensbeheer.

Integraal Risicomanagement commissie (IRM)

De IRM heeft een voorbereidende/beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van integraal risicomanagement. De commissie is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de tijdigheid van het risicomanagementproces en kan worden gezien als het 'risicogeweten' van het fonds.

Communicatiecommissie (CC)

De CC heeft een voorbereidende c.q. beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van communicatie. De commissie bereidt de besluitvorming voor ten aanzien van de communicatie van het fonds aan de (ex-)deelnemers, pensioengerechtigden en externe uitingen naar de omgeving. De communicatiecommissie bewaakt daarbij de transparante communicatie van de evenwichtige belangenafweging die aan de besluitvorming ten grondslag ligt om zodoende het vertrouwen van de deelnemers in het fonds te behouden. De CC bewaakt het reputatierisico van het fonds.

Commissie Uitbesteding en Uitvoering (CUU)

De CUU bereidt de besluitvorming voor ten aanzien van de uitbesteding en ziet toe op de kwaliteit en uitvoering van het uitbestedingsbeleid. Tevens bereidt het uitbestedingstrajecten voor en stelt het de selectiecriteria vast. De uitvoering van de pensioenregeling valt onder het werkterrein van deze commissie en de CUU bewaakt de kwaliteit van dienstverlening. De commissie bewaakt de operationele niet-financiële risico's van het fonds.

Sleutelfunctiehouders

In het kader van de IORP II richtlijn dient het bestuur sleutelfunctiehouders en -vervullers te benoemen voor risicobeheer, interne audit en actuariaat. Het fonds heeft sleutelfunctiehouders voor interne audit en actuariële functie. Voor de risicobeheerfunctie wordt externe invulling gezocht.

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Operationele invulling
Risicobeheerfunctie	Externe partij ¹⁾	IRM Commissie ¹⁾
Actuariële functie	Triple A, de heer J. Tol	Triple A
Interne auditfunctie	De heer J.H. van Hensbergen	PWC

Op 17 september 2020 heeft DNB haar goedkeuring gegeven aan de heer Van Hensbergen met betrekking tot zijn rol als sleutelfunctiehouder Interne Audit.

De samenstelling van de visitatiecommissie

De samenstelling van de visitatiecommissie voor het verslagjaar 2020 is als volgt:

Naam	Functie	Geboortejaar	In functie sinds
Dhr. H.A. Brandwijk	Lid	1955	01-01-2017
Dhr. R. Davis	Lid	1946	01-01-2017
Dhr. E. Hagen	Lid	1970	01-01-2017

¹⁾ In 2021 hebben wij op basis van nieuwe inzichten besloten de risicobeheerfunctie niet onder te brengen bij een bestuurslid, zoals eerder de bedoeling was. Er wordt onderzoek verricht op welke wijze en onder welke voorwaarden deze functie en de operationele invulling bij een externe partij kan worden ondergebracht. Wij gaan ervanuit uit dat dit traject in het 3de kwartaal van 2021 volledig kan worden afgerond.

Bijlage 3: Betrokken partijen

Waarmerkend actuaris Triple A te Amsterdam

Voor het actuariaat wordt onderscheid gemaakt tussen adviserende en waarmerkende (certificerende) werkzaamheden. De waarmerkende werkzaamheden zijn opgedragen aan Triple A.

Adviserend actuaris Willis Towers Watson te Apeldoorn

De adviserende werkzaamheden van het actuariaat zijn opgedragen aan Willis Towers Watson.

Accountant KPMG Accountants te Utrecht

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan KPMG Accountants.

Visitatiecommissie Onafhankelijke commissie bestaande uit drie deskundigen

In het kader van goed pensioenfondsbestuur dient het bestuur zorg te dragen voor adequaat intern toezicht. Het bestuur heeft besloten het interne toezicht in te vullen door middel van een visitatiecommissie die het functioneren van het fonds jaarlijks evalueert en toetst. Het gaat om een beoordeling van de beleids-, bestuursprocessen en de controleomgeving van het fonds. Tevens behelst het een beoordeling van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd alsmede een beoordeling van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn. De visitatiecommissie bestaat uit drie externe, van het fonds onafhankelijke, deskundigen. De werkwijze van de commissie is vastgelegd in een reglement.

Bestuursondersteuning ABB voor Pensioenfonds te Rosmalen

De bestuursondersteuning ondersteunt het bestuur primair bij de uitvoering van haar bestuurstaken en secundair bij het invullen van de bestuurlijke regiefunctie. Vanaf 2019 is dit belegd bij ABB voor Pensioenfonds.

Administrateur AZL te Heerlen

De pensioenadministratie van het fonds is uitbesteed aan AZL. Per 1 januari 2019 is een nieuwe overeenkomst ingegaan. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Vermogensbeheer NN Investment Partners te 's Gravenhage

De uitvoering van het vermogensbeheer, voor zowel de uitkeringsregeling als voor de premieregeling, is belegd bij Nationale-Nederlanden Investment Partners.

Advisering vermogensbeheer Sprenkels & Verschuren te Amsterdam

De adviserende werkzaamheden voor het vermogensbeheer zijn opgedragen aan Sprenkels & Verschuren.

Custodian Caceis te Amsterdam

De custodian is de financiële partij die de effecten bewaart. Daarnaast is de custodian verantwoordelijk voor de monitoring van de afspraken die zijn vastgelegd in de beleggingsmandaten. Deze werkzaamheden zijn opgedragen aan Caceis.

Herverzekering ElipsLife te Amstelveen

Bij ElipsLife zijn het overlijdensrisico en het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Compliance officer**Mevrouw K.S. Rijnders, Compliance Officer Capgemini te Utrecht**

Het bestuur heeft een compliance officer benoemd. De compliance officer bewaakt dat het fonds voldoet aan de voor het fonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving op het gebied van ethics.

Bijlage 4: Naleving Code Pensioenfonds

De Code Pensioenfonds is de invulling van de in de wet genoemde principes voor goed pensioenfondsbestuur. Op onderdelen kan en mag een andere invulling gegeven worden op basis van het uitgangspunt: pas toe en leg uit (comply or explain).

Op een tweetal punten wijkt het fonds af van de Code Pensioenfonds. Deze worden hieronder toegelicht.

Thema	Nr	Norm	Toelichting
3. Integer handelen	21	De organisatie kent een klokkenluidersregeling en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.	Pensioenfonds Capgemini heeft geen klokkenluidersregeling, omdat er geen mensen in dienst zijn van het fonds.
5. Zorgvuldig benoemen	33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	In het bestuur zitten tenminste één man en één vrouw. Ook zitten er in het bestuur leden van boven als van onder de 40 jaar. In het verantwoordingsorgaan zitten tenminste één man en één vrouw, maar geen leden van onder de 40 jaar.

Bijlage 5: Begrippenlijst

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van het pensioenfonds beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.

Actuariële grondslagen

Factoren waarmee rekening wordt gehouden bij actuariële berekeningen. Voorbeelden van deze grondslagen zijn rente, sterftekansen en kostenopslagen.

Asset Liability Management (ALM)

Het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's.

Beleidsdekkingsgraad

Het voortschrijdende gemiddelde van de actuele maanddekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt, dan wel uit een tekortsituatie komt;
- de evaluatie van een eventueel herstelplan;
- het doorvoeren van eventuele kortingen;
- de toeslagen.

Benchmark

Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

Compliance

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het pensioenfonds wordt aangetast.

Deelnemers

Personen die pensioenrechten of pensioenkapitaal opbouwen bij het pensioenfonds

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is de verhouding tussen de netto activa en de technische voorziening, uitgedrukt in een percentage. Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen. De netto activa zijn het saldo van het belegd vermogen, de andere activa en de schulden.

Derivaten

Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere onderliggende variabelen als valuta's, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.

ESG

Environment (milieu) Social Government. Milieu, sociaal en bestuur zijn de drie centrale factoren bij Maatschappelijk verantwoord beleggen

Financieel Toetsingskader (FTK)

De door de toezichthouder uitgevoerde methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen.

Franchise

Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Gewezen deelnemers

Personen die aan de pensioenregeling hebben deelgenomen, maar nu niet langer werkzaam zijn in een van de aangesloten ondernemingen. Zij hoeven daarom geen premie meer te betalen. Gewezen deelnemers worden ook wel 'slapers' genoemd.

Herstelplan

Pensioenfondsen stellen in geval van een reservetekort een herstelplan op. Dit plan bevat de concrete maatregelen waardoor het pensioenfonds binnen een termijn van maximaal tien jaar weer beschikt over het vereist eigen vermogen.

ISAE

Een ISAE 3402 is een internationaal erkende audit standaard voor rapportage over beheersing van processen die zijn uitbesteed. De rapportage geeft het fonds meer zekerheid dat de financiële gegevens in vertrouwde handen zijn.

Een ISAE 3000 biedt zekerheid over de algemene proces- en bedrijfsvoering. Het geeft een waarborg dat de IT general controls met betrekking tot de processen die zijn uitbesteed, adequaat zijn ingericht.

Lifecycles

Pensioenpremie wordt belegd op basis van leeftijd. Hoe dichterbij de pensioendatum, hoe minder risicovol de beleggingen zijn. Er zijn verschillende lifecycles, variërend van weinig risico tot veel risico.

Matching portefeuille/ Return portefeuille

De matching portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om de rentegevoeligheid van de activa met de rentegevoeligheid van de passiva van een pensioenfonds af te dekken. De return portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om extra rendement te genereren.

Opkomende markten

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Partnerpensioen op risicobasis

Er bestaat alleen aanspraak op partnerpensioen bij overlijden tijdens de deelneming.

Passief beleggingsbeleid

Met passief beleggen wordt bedoeld dat men niet een portefeuille samenstelt om een hoger rendement dan de index te behalen, maar om zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index te volgen.

Pensioengerechtigden

Gepensioneerde deelnemers en/of nabestaanden van deelnemers die een uitkering ontvangen van het pensioenfonds.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het salaris van de deelnemer waarover hij of zij pensioen opbouwt. Pensioenopbouw vindt alleen plaats over dat deel van het salaris dat ligt tussen de franchise en het in dat jaar geldende maximum pensioengevend salaris.

Premieovereenkomst

Een overeenkomst waarbij een vastgestelde premie wordt belegd en waarvan het ontstane kapitaal op de pensioendatum wordt omgezet in een pensioenuitkering. Het rendement tijdens de looptijd is voor risico en rekening van de deelnemer.

Prudentieel toezicht

Dit toezicht is gericht op het waarborgen van een stabiel financieel stelsel door de naleving te bevorderen van de regels met betrekking tot de soliditeit van de afzonderlijke financiële ondernemingen.

Raad van toezicht

Een intern toezichthoudend orgaan, dat toezicht houdt op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Maandelijks door toezichthouder DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de verplichtingen worden verdisconteerd.

Return portefeuille/ Matching portefeuille

De return portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om extra rendement te genereren. De matching portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om de rentegevoeligheid van de activa met de rentegevoeligheid van de passiva van een pensioenfonds af te dekken.

SAA-studie

Een Strategische Asset Allocatie studie (SAA) bouwt voort op de bepaalde risicohouding en dit vastgestelde beleggingsuniversum en levert een kwantitatieve onderbouwing van de samenstelling van de portefeuille.

Senior loans/senior leningen

Vreemd vermogen (obligaties c.q. leningen) dat op basis van zekerheden (onderpand) is verschaft. Bij een faillissement of het liquideren van de uitgevende instelling hebben de schuldeisers van senior leningen voorrang boven (onder meer) de verschaffers van achtergestelde leningen.

Sleutelfunctiehouder

Een natuurlijk persoon die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. De sleutelfunctiehouder is in staat om op overtuigende wijze het fonds te adviseren en bereid om in voorkomende gevallen te escaleren naar intern en extern toezicht.

Sleutelfunctie vervuller

Alle betrokken personen of organisatorische eenheden die betrokken zijn bij de uitvoering van de taken die vallen onder de sleutelfunctie.

Solvabiliteitsrisico

Het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om op de lange termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming

en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten.

Spreadrisico

Het risico dat er zich een waardedaling van een positie voordoet als gevolg van een wijziging in het door de markt gepercipieerde kredietrisico. Dit komt tot uiting in een verhoogde omvang van een spread (tussen twee rentevoeten).

Strategisch beleggingsbeleid

Dit beschrijft de beleggingsdoelstelling, de (beleggings)beginselen, de risicotolerantie, de governance en het risicobeheer en vormt daarmee het fundament voor het beleggingsbeleid en beleggingsproces.

Strategische allocatie

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en vastgoed. Ook wel beleggingsportefeuille.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de 'legs' van de transactie genoemd. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn.

Tegenpartijrisico

Het risico dat de tegenpartij van een transactie niet aan zijn contractuele verplichtingen blijkt te kunnen voldoen. Bijvoorbeeld bij een verstrekte lening dat rente en/of aflossing niet betaald worden en/of andere financiële verplichtingen niet ingelost worden.

Uitkeringsovereenkomst

Bij een uitkeringsovereenkomst wordt een aanspraak op een uitkering vastgesteld afhankelijk van het salaris en/of de diensttijd van de werknemer. Bij een uitkeringsovereenkomst ligt het langlevensrisico als het beleggingsrisico bij de pensioenuitvoerder.